

C:\Users\Plazma\Desktop\308\Brin_David-Pokuseni.pdb

PDB Name: Brin_David-Pokuseni
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 29.7.2006
Modification Date: 29.7.2006
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

POKUŠENÍ
David Brin

MAKANÍ

Jijonský oceán ji laskal na boku jako čumák matky nebo hlazení milence. I když to trochu zavánělo nevěrou, pro Makaní měl tento cizí oceán jemnější strukturu a příjemnější chuť než pozemská moře, jež už tak dlouho neviděla. Pomalými záběry silných ploutví se svým společníkem snadno sledovala obrovské hejno tvorů podobných rybám. Měli červené ploutve, fialové žábry a dlouhé průsvitné ocasy se jim v šikmých paprscích blýskaly jako plazmové jiskry za vesmírnou lodí. Hejno vypadalo nekonečné, popásalo se na oblacích planktonu a proplouvalo pobřežní mělčinou jako obrovský spokojený had.

Tvorové byli krásní... a skvěle chutnali. Makaní mrskla štíhlým šedým trupem a zakousla nejbližší stvoření, aniž by si toho ostatní všimla. Její příležitostné chňapnutí muselo být na Jiju novou technikou lovu, neboť zvířata delfinům vůbec nevěnovala pozornost. Pevné maso chutnalo trochu jako makrela.

"Nemůžu se zbavit pocitu viny," prohlásila podvodní novoangličtinou, jazykem sestaveným z cvakání a pískání pro prostředí, v němž zvuky získávaly navrch nad světlem.

Její společník se převálil kolem hejna na záda, zamával břišními ploutvemi a také chytil jednu z místních ryb.

"Na co vina?" zeptal se Brúkida, ještě než se mu kořist přestala zmitat v zubech. Lehké škubání ryby jeho řeč nijak nepoznamenalo, neboť delfini nevydávají zvuky ústy. Místo toho vyslal čelem rychlou řadu sonarových signálů.

"Stydíš se, že žiješ? Že je ti dobře zase venku z lodi, když tě hladí teplé moře a do snů ti zpívá příboj? Chybí ti zvětralá voda a plesnivý vzduch? Mrtvá ozvěna v prťavé kajutě?"

"Nebud' směšný." odsekla. Po třech letech na pozemské průzkumné lodi Streaker si Makaní připadala jako přenášený plod, namačkaný v děloze. Když ten očistec opustila, jako by se znovu narodila.

"To jen že si tu užíváme v tropickém ráji, zatímco naši kolegové z posádky..."

"...se musí dál v nepohodlí a špině prodírat vesmírem s nepřáteli v patách a smrtí na každém kroku. Ano, já vím."

Postarší geofyzik Brúkida si výmluvně povzdychl. Pak spustil jiným jazykem, lépe uzpůsobeným ironií.

* Bouře všechnu sílu

* vybije na útes

* ušetří lagunu. *

Haiku v trináru bylo výmluvné a ostré. Makaní se ale nedokázala zdržet lékařské diagnózy. Ve zvukových vzorcích přítelova hlasu slyšela bohaté spodní tóny prvotního jazyka - primáru - přirozeného komunikačního modu divokých pozemských delfinů druhu Tursiops truncatus, jemuž se měli příslušníci druhu amicus vyhýbat, aby jejich myslí neklesly na někdejší úroveň, lákovou svou přirozeností a zvířecí čistotou.

Slyšet primár od Brúkidy bylo znepokojivé, neboť měl jako jeden z posledních nedotčenou osobnost. Většina ostatních delfinů na Jiju sklouzla do atavismu už za letu. Jakmile ztratili poznávací schopnosti, vyžadované od inženýrů a kosmonautů, Streaker už je na své zoufalé cestě pěti galaxiemi nepotřeboval. Vysadit na Jiju nepočetnou kolonii tedy bylo zcela přirozené, stejně jako nechat tu s nimi Makaní, ať se o ně postará. Ostatní pokračovali do vesmíru vstříc dalším dobrodružstvím.

Ted' už je slyšela, plavali po boku stejného hejna nějakých sto metrů daleko. Třicet neodelfinů, absolventů prestižních univerzit. Specialistů, vybraných na elitní expedici - teď omezených na cákání, kvikání a myšlenky na jídlo, sex a hudbu. Jejich primitivní volání už Makaní nezaráželo. Po tom všem, co její kolegové zažili od odletu ze Země - na rutinní jednoletou průzkumnou výpravu, jež se protáhla na nesnesitelné tři roky -, ji překvapovalo, že nezešíleli úplně.

Takové utrpení by zmohlo i člověka, možná dokonce Tymbrimia. Naše rasa je ale stará jen pár století. Neodelfini na dlouhou cestu pozvednutí sotva vstoupili. Rozumu se držíme jen tak tak.

A teď nám kyne jiná cesta.

Když Makaní se svými pacienty vystoupila, seznámila se s místním náboženstvím Šestera ras, vyznáním soustředěným kolem Stezky vykoupení. Vyznavači věřili, že spása přijde skrze blaženou nevědomost a nerozum.

Bylo to těžší, než se zdá. Mezi "dřívějšími" rasami, jež na Jiju ilegálně přistály v touze po prostotě, se to podařilo jen jediné, a Makaní pochybovala, že lidem se to přes veškerou snahu může vůbec někdy povést. Na rozdíl od pozvednutých rodů se lidé na Zemi k inteligenci protloukli tradičním způsobem a po tisíce let se museli za cenu nesmírných obětí učit ty nejzákladnější věci. Možná tu nakonec budou neznalí a primitivní, ale nikdy prostí. Nikdy

nevinní.

Pro nás neodelfiny je to ale snadné. Nástroje používáme teprve tak krátkou dobu, navíc jsme o ně nikdy nestáli a lidi nám je vnutili. Je snadné se vzdát něčeho, co jste dostali zadarmo. Zvláště když druhá možnost - velrybí sen - volá tak vábně, pokaždé když usneme.

Lákavé útočiště. Sladká past bezčasí.

Podle cvakání sonarů poznala své pomocníky, dva plně uvědomělé dobrovolníky. Starali se o zdivočelé kolegy, aby se stádo nerozpadlo. Tady u břehu vypadalo všechno v pořádku, ale nikdo nevěděl, jaká nebezpečnost číhá na otevřeném moři.

Už se nám tři někam zaběhli. Chudák malá Pípo a její dva únosci. Slíbila jsem Kaovi, že za ní pošleme záchranné výpravy. Ale jak? Zhaki s Mopolem mají pořádný náskok a půl planety, kde se můžou schovat.

Tkett už ji hledá a my rozšíříme pátrání, jakmile se postaráme o pacienty. Teď už ale můžou být na druhém konci Jíja. Zbývá jen naděje, že Pípo těm dvěma pitomcům uteče a dostane se dost blízko, aby mohla zavolat o pomoc.

Bylo načase, aby se Makani s Brúkidou vrátili a sami se postarali o tupé šťastné pacienty. Přesto se jí nechtělo. Byla nesvá.

Něco ve vodě se jí převálilo přes jazyk a chutnalo to jako očekávání.

Makani zakroutila čelistí, již "slyšela", aby našla nějakou stopu. Nakonec narazila na vzdálené chvění. Na západě rezonovalo něco nejasně známého.

Brúkida si zatím ničeho nevšiml.

"No," prohlásil, "myslím, že nebude trvat dlouho, a staneme se opravdu součástí tohoto světa. Za pár generací už nebude nikdo z našich potomků mluvit novoangličtinou nebo jakýmkoli jiným galaktickým jazykem. Budeme bezelstní a nevinní, zralí na další pokus o pozvednutí. Zajímalo by mě, jak budou vypadat naši příští patroni."

Přítel postrkoval Makani k hořkosladkému osudu celé kolonie, zapomnění na světě jako stvořeném pro kytovce. Na světě, jehož pohodlí skýtalo nejschůdnější cestu k rychlému úpadku jejich disciplinovaných myslí. Bez neustálého řešení problémů je brzy pohltí Velrybí sen. Makani znepokojovalo, jak lehce Brúkida tu představu přijímá.

"Pořád máme své patrony," podotkla. "I tady na Jiju žijí lidé."

"To ano, ale nevzdělání. Nemají vědu, aby nás mohli vést. Takže nám zbývá jediná možnost..." Zarazil se, neboť konečně zachytil zvuky od západu. Makani rozpoznala nezaměnitelný hukot skútru.

"To je Tkett," řekla. "Vrací se z výzvěd. Pojď si poslechnout, co objevil."

Makani zabrala ploutvemi, vyplula na hladinu, vyfoukla z plic mokrý vydýchaný vzduch a zhluboka se nadechla sladkého kyslíku. Pak se otočila a vyrazila za zvukem motoru s Brúkidou v těsném závěsu.

Za nimi se hejno rybích tvorů sotva vzrušilo, dál se luzně vlnilo nad hojnými mělčinami a krmilo se vším, co mu dobrotivé moře předhodilo.

Archeolog trpěl vlastní duševní poruchou - přání pro něj bylo otcem myšlenky.

Tkett měl pomáhat Makani s odpadlíky, zčásti proto, že jeho vzdělání nebylo na Streakeru při útěku známým vesmírem třeba. Aby si vyhnalství nějak vynahradil, nadchl se pro průzkum Velké díry, hromady odpadků hluboko pod mořem, na niž dávní obyvatelé Jíja nahnuli skoro všechny pozůstatky po své kultuře, než před půlmiliónem let odletěli ke hvězdám.

"Až se vrátíme na Zemi, budu mít zpracovaný úžasný výzkum," zdůvodňoval svůj zápal ve víře, že všechny potíže pomínou a časem se dostane domů, aby své výsledky publikoval. Byla to zvláštní úchylnka beze stopy atavismu nebo zjednodušení. Tkett stále hovořil perfektní novoangličtinou. Odváděl skvělou práci a choval se mile. Byl příjemný, schopný a měl o kolečko víc.

Makani se se skútretem setkala kilometr na západ od hejna, kde Tkett vypnul motor, aby nerušil pacienty. "Našel jsi nějaké stopy po Pípo?" zeptala se ho, jakmile motor utichl.

Tkett byl nádherný exemplář druhu Tursiops amicus, na hladkých bocích tečkovaný. Ve věčném delfním úsměvu odhaloval dvě řady dokonale bílých kuželovitých zubů. Ještě než slezl ze skútru, zakroutil hlavou doprava a doleva.

"Bohužel ne. Jel jsem asi dvě stě cvaků za těmi slabými ozvami, co jsme objevili na hlubinném sonaru. Pak začalo být jasné, že to není Zhakiho skútr."

Makani zklamaně zavřela. "A co to bylo?" Na rozdíl od hlučných pozemských moří by na zdejším jalovém světě nemělo tepelné vrstvy rušit vrčení motorů.

"Napřed jsem si představoval nejrůznější nepravděpodobné možnosti jako mořské obludy nebo jophurské ponorky." odpověděl Tkett. "Pak mi došla pravda."

Brúkida nervózně pokýval hlavou a vyfoukl pár bublin. "A co to bylo?"

"Musí to být vesmírná loď. Staříčky vyhozený vrak, stěží se plouží po dně..."

"No jistě!" Makani plácla ocasem. "Některé návnady se do vesmíru nedostaly."

Tkett tiše lamentoval, že mu to nedošlo dřív. Když se Streaker snažil o útěk z tohoto světa, ukryl se v hejnu prastarých lodí, jež dali z odpadu na dně moře dohromady delfní inženýři. I když byl teď povrch Jíja světem divošských kmenů, hluboké podmořské propasti ukrývaly tisíce pomlácených opuštěných vesmírných lodí a jiného odpadu z dob, kdy byla tato část Čtvrté galaxie centrem civilizace a obchodu. Několik desítek z těchto vraků delfni spravili, aby zmátli nepřítele Streakeru - hrozivý jophurský bitevník - ale některá pravidla se zřejmě v pravý čas nedokázala vyhrabat z moře. Bezcílně pak bloudila pod hladinou, než inženýři vzdali veškerou snahu a nechali je klesnout zpátky do hlubin. Nikdy se nedozvěděli, zda léčka vyšla. Jíjo teď byla alespoň o něco klidnější. Prozatím.

"Měli jsme to předpokládat," pokračoval archeolog. "Když jsem se dostal z doslechu příboje, měl jsem dojem, že slyším přinejmenším tři podobné lodě. Je to vlastně smutné, když se nad tím zamyslíte. Prastaré rakety, které Buyurům nestály ani za to, aby je vzali s sebou, dostanou v chladné hrobce ještě jednu šanci vyletět do vesmíru. Ale tyhle to

nezvládly. Uvázly tu navěky."

"Jako my," zabručela Makaní.

Tkett ji raději přeslechl.

"Vlastně bych se tam rád vrátil a jeden z těch vraků chytil."

"A na co?"

Tkett měl ve tváři stále stejný okouzlující a nakažlivý úsměv... pročež vypadal za daných okolností ještě šilenější.

"Chci ho využít pro vědecký experiment." odvětil velký neodelfin.

Makaní se ve své diagnóze utvrdila.

PÍPOE

Zajetí nebylo tak strašné, jak se bála.

Bylo horší.

Mezi přírodními, neintelektualizovanými delfíny na staré Zemi se občas stalo, že několik mladých samců po dohodě oddělilo od stáda plodnou samici, aby s ní kopulovali, zvláště když začínala být připravená k páření. Díky spolupráci si ji mohli zabrat pro sebe a zajistit si potomstvo, i když samice dávala jasně přednost vůdci hejna. Toto jednání mezi přírodními delfíny přežívalo, i když měli tradice a pojetí o cti. Neznali totiž zákony, soupis norem založených na zjištění, že společnost má společnou paměť, přesahující součet jedinců.

Ale moderní pozvednutí delfini druhu *amicus* zákony znali! A když mladí chuligáni nechali čas od času převládnout instinkt a zkusili něco takového, dopustili se znásilnění. Trest byl tvrdý. Stejně jako u lidských násilníků se problém často řešil nevratnou sterilizací. Podobné tresty zabíraly. Po třech staletích se nepěkné původní zvyky začaly vytrácet. Pozvednutí neodelfini byli ale přesto mladý rod. Pod velkým stresem se zapovězené způsoby občas vynořovaly z hlubin zapomnění.

A my na Streakeru jsme byli v pořádném stresu.

Na rozdíl od některých kolegů, jejichž kontakt s rozumem a moderní dobou pod náporom okolností úplně vymizel, Zhaki a Mopol trpěli jen částečným úpadkem. Stále dovedli mluvit a ovládat složitá zařízení, ale už to nebyli ti zdvořilí, málem nesmělí mládenci, kteří nastoupili na Streaker pod vedením kapitána Kreideikiho, než se kolem lodi sevřel celý vesmír.

V abstraktním smyslu dokázala pochopit, co je k tomuto stavu dohnalo. Kdyby se jí naskytla šance je oba zabít, možná by je Pípoé ušetřila.

Na druhou ploutev, sterilizace pro ně byla až moc dobrá.

Přestože měli stejnou kulturu a stejné předky mezi pozemskými savci, dívali se lidé a delfini na mnoho věcí odlišně. Pípoé víc našťvalo, že ji unesli, než že ji znásilnili. Byla spíš našťvaná než traumatizovaná. Nedokázala se postavit jejich chtíč, ale různými způsoby - simulováním nemoci nebo štváním jednoho proti druhému - si je dokázala nadlouho udržet od těla.

Ale jestli přijdu na to, že zabili Kaa, dám si jejich střeva k obědu.

Dny plynuly a Pípoé byla čím dál netrpělivější. Už se jí blížily plodné dny. Můj antikoncepční implantát dojde. Zhaki a jeho kamarád plánují, že zaplaví Jijo svými potomky, ale já mám tuhle planetu příliš ráda, než abych jim ji dovolila takhle zpravit.

Zapřísáhla se, že uteče. Ale jak?

Občas odplavala do kanálu mezi dvěma opuštěnými ostrovy, kam ji její únosci odvěkli, splývala a naslouchala. Jednou měla dojem, že zaslechla něco známého, cvakání dalekého hejna delfínů. Zvuk ale utichl a Pípoé si řekla, že si ho jen vysnila. Zhaki a Mopol hnali skútr plnou rychlostí několik dní, než zastavili u tohoto neznámého souostroví, odvážali ji a stáhli jí protisonarový roubík. Naprosto netušila, jak se dostat k pobřeží, u něhož se usadila Makaní a její pacienti.

Až těm dvěma pitomcům uteču, možná mi nezbyde, než zůstat nadosmrti sama.

No jistě, život průzkumníka není k zahoezení. Delfin může dopadnout hůř, než plavat po tomhle nádherném světě, pojídat exotické ryby, kdykoli dostane hlad, vozit se s neznámými proudy a naslouchat rytům, jež dosud žádný delfin neslyšel.

Na té představě bylo něco lákavého, i když nakonec z ní byla vždycky jenom smutná a rozteskněná.

Oceán duněl zlostí, motory a podivným rámusem.

Samozřejmě to bylo jen úhlem pohledu. Na hlučné Zemi by zdejší rámus zněl jako strašidelné ticho. Pozemská moře hučela lodní dopravou, již ovládali většinou právě delfini. Při podmořském dolování, ošetřování rybích farem či péči o ty posvátné komplikované prošťáčky zvané velryby, přebírali delfini na lodích a v ponorkách stále více povinností. Přes neustávající snahu o ztišení strojů byl doma pěkný hluk.

Jijo vypadala v porovnání se Zemí klidná jako ložnice v jeslích. Teplotní zlomy nesly hukot vln z dalekých břehů a nesouvislé brumlání otřesů mořského dna. Pískání, cvakání a bzukot měla na svědomí i místní vodní fauna, ať už se vyvinula tady nebo ji přinesli dávní nájemníci jako třeba Buyurové. Vzdálené hřmění dokonce naznačovalo přítomnost opravdu velikých tvorů kdesi v hlubinách... zřejmě tam zdlouhavě a hluboce přemítali.

Když se dny přehouply v týdny, Pípoé se naučila rozlišovat jijonské organické rytmy... potvrzené rezavým rámusem, kdykoli vyrazil některý z mláďenců na skútru na výlet, honit rybi hejna nebo jen štvát motor v nejvyšších obrátkách. Takhle jim stroj dlouho nevydrží, i když Pípoé doufala, že si na něm napřed jeden z nich srazí vaz.

Na skútru i bez něj by ji však snadno našli, kdyby uplavala. I když nechali na plovoucím ostrůvku z chaluh zkvasit hromadu mrtvých ryb a pak se smradlavými mřšinami opili, nikdy jí nedali příležitost ukrást skútr. Jeden nebo druhý ležel vždycky natažený na sedle. Vzhledem k tomu, že delfini nechávají spát vždy jen jednu mozkovou hemisféru,

nemohla je překvapit ani ve spánku.

Pak, po dvou měsících v zajetí, ucítila, že se něco blíží.

Když to uslyšela poprvé, lovila v hlubší vodě místní měkké kraby. Únosci se bavili o kilometr dál, doháněli skútrek šílenství hejno bázlivých stříbrných ryb. Když se však potopila pod tepelnou hranici mezi vlažnou vodou nahoře a slanějším roztokem u dna, řev skútru náhle ztlchl.

Požehnané ticho bylo další výhodou výprav za potravou. Poslední dobou se Pípoe hodně potápěla.

Tentokrát ji však přechod hranice neponořil do ticha. Zaslechla pod ní totiž jiný zvuk. Vzdálené dunění, zesílené studenou vrstvou. S rostoucím vzrušením v něm poznala předení motoru! Rytmus však neznala ze Země ani odjinud.

Zmatena se rychle vynořila, naplnila plíce čerstvým vzduchem a znovu se potopila.

Tenhle hluboký proud skvěle vede zvuk, uvědomila si, zaostřuje ho, místo aby ho rozptýlil. Drží vibrace pěkně v jedné vrstvě. Ani čidla na skútru by je nemusela nějakou dobu zachytit.

Bohužel to také znamenalo, že nepozná, jak daleko od ní neznámý motor je.

Kdybych měla dýchací přístroj... kdybych se nemusela vynořovat kvůli vzduchu... mohla bych pod tepelnou hranici uplavat dost daleko. Jinak je to beznadějné. Dálkovými senzory skútru mě najdou, kdykoli se vynořím na hladinu.

Pípoe ještě chvíli naslouchala a pak se rozhodla.

Myslím, že se to blíží... ale pomalu. Zdroj musí být ještě kus odsud. I kdybych teď pořádně zabrala, neuteču dost daleko a dostanou mě.

Přesto nemohla Zhakiho a Mopola nechat, aby nový zvuk zachytili. Pokud musí čekat, musí je zároveň na dost dlouho rozptýlit.

To se jí mohlo podařit jen jediným způsobem.

Pípoe se zašklebila. Vyplula k hladině a vyjádřila odpor k nim urážlivým haiku:

* Ať vám slunce spálí záda

* a písek břicha poškrábe,

* až vás bude kůže svědit...

* jak po řádném výprasku! *

Makaní

Myšlenkovým příkazem po nervové dráze poručila svým nástrojům, aby se schovaly do aerodynamického pouzdra. Zdravotní prohlídka skončila.

Náčelník Kiquiū, drobný mužík s purpurovými zábrami po stranách rozplácle hlavy, vyplul asi metr pod hladinu a na znamení díků rozpřáhl všechny čtyři ruce s plovacími blanami. Pak se otočil a v čele svých lidí zmizel směrem k blízkému ostrovu, kde žili. Makaní družinu obojživelníků s primitivními oštěpy spokojeně sledovala.

Kdo by si byl pomyslel, že my, delfini, nejmladší registrovaná myslící rasa Pěti galaxií, budeme rovněž patrony, sotva pět set let po vlastním pozvednutí.

Všichni se shodovali, že Kiquiūm se na Jiju daří. Množit se začali hned po vysazení na korálovém atolu nedaleko od břehu. Za normálních okolností by si nějaká starší rasa našla záminku, proč Kiquie delfinům vzít, a ze slibného druhu by záhy udělala další rozumný rod pro Pět galaxií. Tady na Jiju ale bylo všechno jinak. Byli odříznutí od kultury mezihvězdných cestovatelů i od její neuvěřitelně komplikované struktury, proti níž by čínský císařský dvůr vypadal jako pískoviště. Vyhnanství s sebou neslo nevýhody i výhody.

Na druhé straně Makaní teď nemusí neustále utíkat před válečnými flotilami a vetřelci, jejichž hněv pozemšťané nedokázali pochopit.

A zase na druhou stranu, měla by kam jít na koncert, na operu nebo bublinkový balet.

Už nikdy nemusí snášet neuctivé úšklebky příslušníků druhu patronů, kteří je považovali přinejlepším za chytrá zvířata.

Také si však už nikdy nepolenoší ve svém bytečku pod Melbourne, kde za oknem korálovou zahrádkou proplouvaly barevné ryby, Makaní zobala lososové pirohy a dívala se v televizi na delfiní představení Večera tříkrálového.

Ted' z ní byla trošečnice a tou nejspíš zůstane do konce života. Bude se starat o dvě skupiny mořských tvorů a doufat, že zůstanou schovaní, dokud nenastane nový věk. Čas, kdy oba druhy budou moci být znovu pozvednuty.

Dokud mají Kiquiové odkud získávat stopová množství kovů, jež jim chybějí v potravě, nebudou tu mít potíže.

Samozřejmě je někdo musí naučit kmenová tabu, zakazující nadměrný lov jednoho druhu, aby se jejich přítomnost na Jiju nestala prokletím. Chytří malí obojživelníci to už ale pochopili a vyjádřili myšlenku vlastními slovy.

Málo je vzácné!

Nejíst nelovit málo/vzácné věci/ryby/zvířata!

Jíst/lovit jenom když moc stejných!

Měla na tom také zásluhu. Když před dvěma lety odlétal Streaker z jedovatého Kithrupu, ukryty v troskách thennaninské válečné lodi, Makaní s pomocí nahraných úseků jejich řeči nalákala kolenjdoucí kiquiský kmen do přechodové komory těsně před tím, než se voda kolem začala vařit žářem motorů. To, co zprvu vypadalo jen jako milosrdný skutek, přerostlo v opravdovou lásku a přátelské obojživelníky si oblíbila celá posádka. Jejich rod bude třeba na přívětivější planetě prospívat lépe než na nešťastném Kithrupu. Je dobře vědět, že Streakeru se na jeho proklaté výpravě povedlo alespoň něco.

Pokud jde o delfiny, jak by mohl někdo vůbec pochybovat o jejich vztahu k Jiju? Jakmile se naučili, které tvory jíst a kterým se vyhýbat, nezbyvalo jim než se bavit a chňapnout po něčem, kdykoli dostali hlad. Pravda, chyběl jí holoson a záznamy velrybího zpěvu nebo barokních sborů, ale tady mohla naslouchat oceánu zvukově skoro stejně čistému, jak

byla jeho voda hebká.

Skoro...

Makaní otočila čelist za zdrojem tichoučkého zvuku.

Tam! Slyšela to znovu. Vzdálené dunění, jehož by si v pozemské kakofonii nikdo nevšiml. Tady ale vynikalo nad hřmění přiboje a klidný hukot mořských proudů.

Její pacienti, pár tuctů delfiních prostřáčeků, říkali takovým zvukům bumbum. Občas také v primáru pískali na stoupavé frekvenci, což původně znamenalo: Pozor, příšera. Někdy vzdálené basové brumlání naznačovalo přítomnost jakéhosi velkého spokojeného tvora, přesvědčeného, že mu patří celý oceán. Nebo to mohl být jen ubohý motor nějakého porouchaného stroje, který bez cíle bloudí po všech mořích.

Makaní nechala kiquiský atol za zády a zamířila do podmořského dómu, odkud s Brúkidou a několika myslícími ošetrovatelkami dohlížela na své svěřence. Chtělo by to na chvíli se schovat před počasím. Včera v noci hlídala pacienty v průtrži mračen a teď byla trochu přešlá.

My, moderní neodelfini, jsme rozmazlení. Potrvá nám léta, než si zvykneme na rozmary živlů a naučíme se přijímat, co na nás příroda sešle, aniž bychom si hned stěžovali nebo vymýšleli, jak to změnit.

Naše lidská stránka musí odumřít.

PÍPOE

O útěk se pokusila v půli příštího dopoledne.

Zhaki nedaleko velkého plovoucího chuchvalce vyspával kocovinu a Mopol na skútru obtěžoval hejno nebohých ptáků podobných tučňákům, kteří se snažili na závětrné straně ostrova nalovit pro mladé nějaké ryby. Mohla snadno proklouznout, ale okamžik si zvolila hlavně z jiného důvodu. Hluboko pod tepelnou hranicí zjistila, že vzdálený hukot začal malíčko slábnout a to znamená, že se jeho zdroj vzdaluje.

Musela utéct teď, nebo nikdy.

Pípoe doufala, že se jí napřed podaří ukrást něco ze skútru. Postroj s náradím nebo aspoň dýchací trubici, a nejen z praktických důvodů. Za běžných okolností málokterý neodelfin strávil byt' jediný den bez kyborgovských pomůcek, připojených zásuvkou k mozkovým lalokům. Její rádoby manželé ji ale už několik měsíců nenechali připojit vůbec k ničemu! Nervová zásuvka za levým okem ji nepoužíváním začala bolet.

Mopol bohužel skoro vždycky spal na sedadle skútru a opouštěl ho jen kvůli jídlu a stolici.

Až ten stroj konečně zničí, bude opuštěný, napadlo ji a trochu utěšilo.

Rozhodnutí tedy padlo a kostky byly vrženy. Vyrazila pryč se všemi dary a vybavením, jež měla od přírody - tedy úplně nahá - na širé nezmápané moře.

Pro Pípoe nevypadal útěk ze zajetí ani zdaleka tak, jak ukazovaly lidské dobrodružné filmy na fantasholu. V jejich příbězích bylo pro hrdinku vždycky nejtěžší proklouznout ven. Pípoe tu ale v cestě nestály zdi, zamčené dveře, psi ani ostnatý drát. Její "hlídači" ji nechali volný pohyb. Potíž nebyla v tom, dostat se ven, ale získat dostatečný náskok, než Mopolovi a Zhakimu dojde, že utekla.

Zpočátku její pohyb kryl teplotní předěl. Najít ji mohli jen ve chvílích, kdy se vynořovala kvůli nádechu. Pod vodou ale nevydržela dlouho. Delfini rodu Tursiops nejsou stavění na velké hloubky a pod teplotním zlomem tedy plavala jen třetinovou rychlostí oproti hladině.

I když byl ostrov ještě vidět na obzoru, vynořila se a těsně pod hladinou vyrazila plnou rychlostí pryč. Mocnými údery ocasu a silou celé páteře se hnala za sluncem a pod teplotní rozhraní se ponořovala, jen když chtěla zjistit, jak daleko je ještě tajemný motor.

Hnat tělo ze všech sil a prorážet vlny ji naplňovalo nadšením. Pípoe si vzpomněla, kdy tak rychle plavala naposledy - s Kaou po boku -, když jí ještě jijonské vody připadaly teplé, sladké a plné možností.

I když nízkofrekvenčním sonarem cvakala co nejméně, na krátkou vzdálenost se neomezovala kvůli plovoucím překážkám a čiré radosti z hravých ozvěň vzpomínek ve sluncem prozářených vlnách. Zkusmý cvakot se nenesl dál než pleskání ocasní ploutve, ale tepem se stále více přizpůsoboval rytmu pohybu. Zanedlouho se odražené vlny jejích zvuků smísily s hukotem proudů a přiboje, spojily se a začaly vytvářet sonarové přízraky.

Většina jich byla rozmazaná jako postavy na okraji snu. Po chvíli se ale srazily a spojily do něčeho většího. Spojená ozvěna se ohýbala a skákala spolu s Pípoem, jako by vedle ní plaval ještě někdo, i když na jeho místě viděla jen paprsky slunce v prázdném moři.

Kaa, pomyslela si, neboť pokaždé, když přízrak prorazil vlnu, rozpoznala jeho zvláštní vůni.

Mezi delfiny nebylo nutno umřít, abyste se vrátili na zem jako duch... i když to bylo snazší. Někdy stačila dostatečně životná duše, a tu Kaa rozhodně měl.

A možná si zvukový přízrak Pípoem jenom vymyslela.

Delfiní logika mezi oběma vysvětleními neviděla žádný rozpor. Kaaova esence tu opravdu zároveň může i nemusí být. Ať už je pravý nebo ne, byla ráda, že milenec je zase tam, kam patří - po jejím boku.

Scházels mi, pomyslela si.

Novoangličtina nebyla pro přízraky zrovna nejvhodnější jazyk. Žádná lidská gramatika. Možná proto ti ubozí dvounožci tak málo komunikovali se svými drahými zesnulými.

Neviditelný návštěvník odpověděl méně jednoznačným, čistě delfiním způsobem.

* Dokud květ chaluhy v moři * z Měsíce bude mít plátky * poplavu s tebou. *

Pípoe to stačilo. Nějakou dobu jí připadalo, že vedle ní pluje skutečný společník, její partner, dodává jí odvahy a namáhá se stejně jako ona. Voda se před ní otvírala a laskala ji na bocích jako opravdový milenec.

Vtom šelest profízl nový zvuk. Vzdálený rezavý kvíl, hrozící rozbít všechny iluze.

Nerada se ponořila a ztišila rezonanční dutiny kolem výdechového otvoru. Jakmile přestala vysílat sonarové signály, složité ozvěny zmizely a s nimi i přízračný společník. Pípo se soustředila jen na poslouchání a voda pro ni zčernala. Tam to bylo.

Zezadu se něco blížilo. Jiný motor, tentokrát ale až příliš dobře známý, plnou rychlostí rozběhnutý po hladině.

Už to vědí, uvědomila si. Zhaki a Mopol zjistili, že jsem utekla, a jdou po mně.

Pípo dále neplývala časem. Zabrala ploutvemi a vyrazila pod vodou ještě rychleji než předtím. Skrývat se už nemělo cenu. Teď záleželo na rychlosti, vytrvalosti a štěstí.

TKETT

Dostat se skútrem na dosah záhadné poruchy mu trvalo celý den a kus noci. Makaní Tkettovi nařídila, ať motor moc nehoní, protože nemají náhradní díly.

"Dej tam na sebe pozor," naléhala stárnoucí lékařka, když se jí přišel před cestou dovolit. "Zjistí, co to je... jestli tu opravdu plave vesmírná loď, kterou vzkřísil Suessi a jeho inženýři. Pokud ne, nic neriskuj! Vrať se a podej hlášení. Společně rozhodneme, co s tím."

Tkett neměl v úmyslu ji neposlechnout. Přinejmenším vědomě. Ale pokud ten nepravidelný dunivý hluk vydávala opravdu vesmírná loď, nabízela se mu spousta možností. Co kdyby se dalo proniknout na palubu a chopit se provizorního řízení, jež na ni delfini ze Streakeru namontovali?

I kdyby nemohla létat, pořád dokáže plout oceánem. Mohl bych ji použít jako ponorku a potopit se do Velké díry.

Do jmenovaného podmorského příkopu nahrnuli Buyurové většinu pozůstatků po své civilizaci, než po sobě na souši uklidili a opustili planetu. Když byli všichni sbalení, poslední oprávnění obyvatel obrovskými stroji smetli města a všechna ostatní díla do moře, kde je časem v tektonickém švů země pohltní, přetaví a vydá jako rudu jejich následníkům v jiné éře, kdy bude na Jiju zase umožněna zákonná kolonizace.

Pro archeologa představovala Velká díra životní příležitost.

Tolik bych se toho o Buyurech dozvěděl. Můžeme prozkoumat celé třídy nástrojů, jaké pozemské oko nespátřilo.

Buyurové byli mocní a bohatí. Ve Společenství Pěti galaxií si mohli dovolit to nejlepší, zatímco my, pozemští nováčci, dostáváme jenom šunty. Dokonce i to, co Buyurové vyhodili - hračky a polámané tretky - bude mít pro pozemskou radu nesmírný informační přínos.

Tkett nebyl úplný pošuk. Věděl, co si o něm Makaní a Brůkida myslí.

Mají za to, že jsem blázen, když doufám, že se vrátíme domů. Že věřím, že zase uvidíme Země a ucítíme v ústech pachut' přímořského průmyslu nebo na ploutvích příboj u Ranga Roa.

Že budu přednášet na univerzitě. Že se proženu nekonečnou světovou sítí a rychlostí světla si vyměním myšlenky s celou bohatou civilizací. Nebo podebatuji s ostatními, kdo mají stejné zájmy a vzdělání.

Na Streaker se přihlásil, aby se spolu s kapitánem Kreideikim a neodelfinskou intelektuální elitou účastnil největšího duševního i tělesného dobrodružství v dějinách kytovců, poslední zkoušky nové rozumné rasy. Kreideikí je ale teď pryč, nejspíš mrtvý, a nová velitelka lodi Tketta v nejtěžším okamžiku vysadila. Makaní možná nevědělo, že ji tu nechali coby "postradatelný" personál, ale Tkett se nedokázal smířit s představou, že ostatní jsou stále ve vesmíru a čelí mezi hvězdami nepředstavitelným nebezpečnostem, zatímco on se tu válí v teplém a nechtutně klidném moři.

Než stačil myšlenkami zabřednout do ještě hlubší sebelítosti, vyrušil ho hlas:

dej mi dej mi DEJ MI

radost z rány

pořádnou rvačku!

Pískání se ozvalo ze zadní plošiny skútru a Tkett sebou leknutím cukl. Na tichou pasažérku bylo snadné zapomenout. Chissis mluvila zřídka, navíc jen primitivním prajazykem- primárem.

Tkett potlačil podráždění. Chissis na tom nebyla dobře. Stejně jako v případě několika tuctů dalších delfinů její mysl nesnesla zátěž letu na Streakeru a upadla na původní úroveň. Delfin musí mít pochopení, ačkoli Tkett si nedokázal představit, jak se může někdo vzdát krásy rozumu, i když na něj Velrybí sen volá dnes a denně.

Po chvíli si Tkett uvědomil, že Chissis jen tak neplácá. Musela porozumět něčemu z jeho sonarového cvakání a také je naštvaná, že je Gillian Baskinová vysadila na Jiju.

"Byla bys teď radši venku ve vesmíru, co?" zeptal se. "I když už bys nerozuměla kontrolkám? I když jdou Streakeru po krku jophurské křižníky a podobná verbež? "

Mluvil podvodní novoangličtinou. Většina odpadlých už jí stěží rozuměla. Chissis se ale natáhla k Tkettovi a vzdorně vykřikla. Její hlas připomínal zvuk motoru.

zpráskat Jophury! zpráskat žraloky!

ZPRÁSKAT JE!

Opakovaný křik doprovodila sonarovými vlnami z čelních tukových polštářů a opředla tak Tketta prostorovou iluzí. Uviděl její přízrak, jak sedí ve špičce torpéda třídy Mihule a osobně ho řídí k velikému nepřátelskému křižníku, proráží všechny ochranné rušičky, jež zlikvidovaly každé kybernetické řízení, a řítí se přímo na cíl za pomoci všech instinktů a reflexů, které delfini zdědili po svých předcích.

Ztráta řeči zjevně neznamenalala i ztrátu odvahy a vynalézavosti. Tkett vyprskl smíchy. Gillian Baskinová udělala velikou chybu, že tuhle delfinici vysadila! Kdo má srdce bojovníka, nepotřebuje mozek inženýra.

"Není divu, že tě se mnou Makaní pustila na výlet," odpověděl. "Máš na ostatní pěkně špatný vliv, co?"

Teď se zasmála ona, skoro stejně jako on. Delfiní řehtačkový smích nechali lidé při pozvednutí na pokoji. Kytovci jím

dávali jasně najevo, co si myslí o světě, když se bere moc vážně.

Rychleji rychleji RYCHLEJI!

volá nás motor...

projedeme se...

Tkettovi mimovolně zaškubalo v ocase, protože křik probudil něco hluboko v něm. Bez váhání přidal plyn a popohnal skútr po vlnách vstříc záhadnému předmětu, jehož písň bylo plné moře.

PÍPOE

Cítila, jak se k ní Zhaki a Mopol blíží. Možná jsou to pitomci, ale vědí, co chtějí a co jejich skútr vydrží, aby nezadřeli ložiska. Jakmile jim došlo, že utekla, použili hloubkové sonary stroje. Každé hlasité cvaknutí se jí zakouslo za krk. Teď už přesně vědí, kde je. Zvuk sonaru ji měl jen vynervovat.

Fungovalo to. Nevím, jak dlouho to ještě vydržím, pomyslela si Pípoe a tělo ji pálilo vyčerpáním. Každý skok přes vlny ji ubíral další síly. Ztratila radost z pohybu, hedvábné objetí oceánu se změnilo v bolestivé sevření, bralo jí rychlost a ona ji musela pokaždé znovu získávat.

Nepřátelské vakuum vesmíru bylo příjemnější. Co jste získali, museli jste si nechat. I mrtvým zůstala jejich rychlost a dráha. Vesmírné cestování utvrzovalo víru v 'pokrok', což původní delfini nechápali a těžko si zvykali.

Už bych měla být dost blízko u toho zvuku... ať ho vydává cokoli. Zjistila bych to, jen kdyby ta chamrad' za mnou vypnula sonar a nechala mě poslouchat!

Kravál přístroje ji měl samozřejmě dezorientovat. Pípoe svůj cíl zachytila vždy jen na okamžik, navíc jen tehdy, když se potopila pod teplotní předěl, což ji vždy velice zbrzdilo.

Motor skútru už řval docela blízko. Až moc. Zhaki s Mopolem ji každou chvíli odřiznou cestu a začnou kolem ní kroužit, jako by nahaněli bezmocná mořská zvířata, opili mužským pocitem moci.

Budu se muset vzdát... snést jejich trest... smířit se s kousanci a ranami, dokud se nenechají přesvědčit, že jsem hodná kráva.

Nic z toho nevadilo Pípoe tolik jako jejich hlavní cíl.

To asi znamená, že je budu muset zabít.

Tomuto řešení se zatím snažila vyhnout. Vražda byla mezi delfiny vzácná i za starých časů a genetičtí inženýři vrozený odpor ještě posílili. Pípoe se volbu snažila obejít. Čistý útěk by jí stačil.

Ted' nevěděla, jak se jí může povést. Ještě ne.

Pořád jsem důstojnice rady, zatímco jim se líbí chovat jako divá zvíř. Jak těžký to může být?

Části vědomí věděla, že jen planě fantazíruje. Její podvědomí se snaží jen najít důvody, proč se přestat štvát. Může zastavit rovnou, než jí dojdou všechny síly.

Ne! Musím pokračovat.

Pípoe zasténala, přidala a mohutně zabrala silnou ocasní ploutví. Každý okamžik bez nich znamenal kousek svobody. Kousek důstojnosti.

Samozřejmě to nemůže vydržet. I když ji při každém záběru zaplavovala radost a vzdor, začínala umdlévat, neboť svalům docházely poslední rezervy. Rozechvělá se naposledy vzepjala a zhluboka se nadechla.

Je to špatné. Slyším tu věc... tu pod vodou, co jsem hledala... není daleko.

Ale Zhaki s Mopolem jsou blíž...

Pípoe chvíli docházelo, že hranice se slanější chladnější vodou tlumí zvuky zhloubi. Když motor slyší už teď, přestože potichu, znamená to...

Cosí jí otřáslo. Cítila, jak se kolem ní vody vzduly, jako by je odstrčil nějaký veliký tvor hluboko pod hladinou.

Uvědomila si, co to znamená, současně se Zhakiho radostným pokřikem kousek za sebou. Je to přímo pode mnou. To je ono! Někde dole ve tmě mě to právě mýjí!

Na rozhodnutí měla jen okamžik. Podle pohybu vody byla věc hodně veliká a hodně hluboko. Pípoe se ale vůbec nechtěla potápět, když ji každý nádech pálí v plicích.

Slyšela a cítila, jak ji skútr předjíždí, na plošině uviděla rozcapené své trýznitele. Projeli nebezpečně těsně kolem ní, rozchechtaní. Instinkt ji nutil utíkat nebo se potopit, dokud plíce vydrží. Pohyb by jí ale nepomohl, zůstala tedy na místě.

Chvíli se budou radovat z vítězství, pomyslela si a zadoufala, že jsou dost sebejistí a nestřelí po ní paralyzátorem. Co zmůže na tak krátkou vzdálenost?

Stěží uvěřila, že si obra v hlubinách ještě nevšimli. Pitomí omezení samci, myslí jen na to, jak ji ulovit.

Zhaki a Mopol ji dvakrát objeli po stále menších kruzích, švitořili a chtivě po ní pošilhávali.

Pípoe byla vyčerpaná a stále ještě se nevydýchala. Nemohla si však dovolit čekat déle. Když nakonec vyrazili přímo k ní, nadechla se, jak jen to šlo, prohnula záda a nosem napřed prořizla hladinu.

V posledním okamžiku na mládence ještě zamávala ocasní ploutví. Doufala, že si budou mávnutí s lítostí připomínat. Světlo pohltila černá tma a Pípoe zabrala zostru přímo do hloubky, neboť neměla dost vzduchu na dlouhé potápění. Záhy ji objala temnota. Jakmile však překročila předěl, světlo přestala potřebovat. Vedl ji zvuk, hrdelní bručení čehosi velikého, spokojeného a lадného, obyvatele pľlnočního světa hlubin.

TKETT

Měl více důvodů, proč chtít vesmírnou loď i kdyby nelétala. Umožnila by mu cestu do Velké díry, například, kde by mohl zkoumat všechny zázraky a tajemství. Částečně funkční loď by také pomohla Šesti rasám jijonským v nepřítisť

nadějně válce proti Jophurům.

Tkett si také představoval, že s podobným strojem by našel a zachránil Pípoe.

Krásnou delfíni medičku, jednu z pomocnic Makaní, unesli krátce po odletu Streakeru. Nikdo si nedělal velké naděje, že by ji ještě někdy našli, protože oceán byl veliký a delfíni zločinci, Mopol a Zhaki, ji mohli schovat kdekoli. Pesimismus ale pramenil z předpokladu, že pátrači budou užívat skútrů. Ale na druhé straně - loď, třeba půl milionu let starý vrak ze skládky, procestuje daleko větší území a díky velkým podmořským mikrofonům propátrá daleko širší záběr. Možná by dokonce ve vodě vyčmúchal stopy pozemské DNA. Tkett slyšel, že podobné technologie se za strašlivé ceny prodávají na galaktických trzích. Kdo ví, jaké zázraky byly na buyurských lodích naprostou samozřejmostí?

Stopa bohužel nebyla spolehlivá. Někdy slyšel mumlání kousíček od sebe, neboť ho tak dobře vedly vodní vrstvy. Jindy se mu úplně ztratilo.

Bezmoc ho dohnala až ke krajnímu řešení. Když Chissis něco rozrušilo, až začala v primáru pískat, že na jihozápadě se plazí nějaké velké zvíře, otočil skútr podle jejích pokynů.

Záhy se dočkal odměny. Na řídícím panelu začaly blikat kontrolky a údaje mu zásuvkou za levým okem vtrhly do mozku. Vedle návalu hluku vnímal i hmotnostní anomálie. Údaje naznačovaly, že přímo před přídílí, asi sto metrů pod ním, se těžkopádně pohybuje něco obrovského.

"Měli bychom se podívat, co to tam je." řekl své spolucestující a ta cvakáním přisvědčila.

na lov na lov na lov KOSATEK!

Rozesmála se z radosti, jak je chytrá. O pár minut později, kus pod hladinou, kde museli zapnout světla a bedlivě naslouchat, se Chissis přestala hihňat a zmlkla jako hrob.

U velrybích snůlků! Tkett v úžasu nevěřícně zíral na věc před skútre. Nepodobala se žádné vesmírné lodi, jakou kdy viděl. Hladké kovové boky se táhly snad donekonečna, titánský stroj se sunul po dně a bahno vířily tisíce křišťálových nožiček.

Jako by věc věděla o jejich příjezdu, zvolna otevřela obrovský průlez - snad na uvítanou, doufal Tkett.

Žádná vzkříšená loď. Tkett začínal mít dojem, že narazil na něco úplně jiného.

PÍPOE

Hrudník měla napnutý k prasknutí.

Když se přinutila potopit ještě hloub, dál, než by bylo rozumné, i kdyby nebyla vyčerpaná na hranici bezvědomí, v plicích jí začala pulzovat bolest.

V této hloubce moří vládla neproniknutelná tma. Neviděla nic. Pod vodou pro ni ale zrak nebyl hlavním smyslem.

Čelem vydávala stále rychlejší sonarové cvakání a citlivou čelistí lovila odrazy.

Je to velké... pomyslela si, když se vrátily první ozvy.

Obrysy vln ztratily ostrost a Pípoe se zachvěla.

To nezní jako kov. A ten tvar... nevypadá uměle...

Páteří jí proběhl mráz, když si uvědomila, že obr před ní připomíná ze všeho nejvíc velikánského živého tvora!

Obrovským počtem ploutví a tykadél připomínal příšery, o nichž si ve školkách u pozemských přístavních velkoměst vyprávějí malí delfíni. To, co se vznášelo nade dnem kaňonu, vypadalo větší a hrozivější než obří krakalice, jež lovily plejtváky rodu Physter, největší ze všech kytovců.

A přesto Pípoe dál prohýbala hřbet a všemi ploutvemi se drala do hlubin. Hnala ji zvědavost. Navíc byla rozhodně blíže tajemnému tvorovi než hladině, kde čekali Zhaki s Mopolem.

Tak teď už se podívám, co je to zač.

Zvědavost byla vlastně poslední, co jí v životě zbývalo.

Když se po ní natáhlo několik tykadél, nedokázala myslet na nic než na smrt.

To jsem zvědavá, koho potkám na druhé straně.

MAKANÍ

Delfíni na shromaždišti - její pacienti - se z odpolední siesty probudili všichni naráz a s křikem.

Makaní s ošetřovatelkami pospíšily na pomoc Brúkidovi a pomohly mu shánět odpadlíky do hejna, aby v panice nezmizeli v širém moři. Po šoku ze společné noční můry se uklidnili jen velice pomalu.

Doma na Zemi byla podobná situace vcelku běžná, to když se nevědomé cvakání sonarů několika delfínů spojilo ve falešnou ozvěnu. V přízrak něčeho hrozného. Nijak nepomáhalo, že většina kytovců spí jen jednou mozkovou hemisférou. Klam byl naopak ještě strašidelnější a bludným ozvěnám spíše věřili.

Většina pacientů se už nedovedla vyjádřit a tak jen švitořili v primáru. Zhruba tucet lehčích případů by ale jednoho dne stále mohl nabýt rozumu. Jeden z nich bědoval nad Tkettem a Městem kouzel.

Jiný pořád dokola nervózně omílal jméno Pípoe.

TKETT

No, alespoň že má ten stroj uvnitř vzduch, pomyslel si. Můžeme tu přežít a něco se dozvědět. Ve skutečnosti velická podmořská stavba - rozlehlá jako největší mezihvězdné koráby - působila vcelku útulně. Jakmile skútr projel prostornou přechodovou komorou, kovové stěny se rozestoupily a podlaha udělala místo bazénku, aby měli Tkett a Chissis kam vystoupit. Rádi se vyvlékli z těsného postroje skútru, i když Tkett věděl, že vstoupit možná nebylo zrovna moudré.

Makaní mu nařídila prohlédnout nález zvnějšku a pak pospíšit domů. Ale tehdy ještě předpokládali, že najde rezavou raketu, slátanou dohromady strojníky ze Streakeru. Jakmile Tkett uviděl válcový stroj takových rozměrů, rozběhnulý

po dně jako tisícinožka, bylo mu jasné, že ve vstupu na palubu mu nic na Jiju nedokáže zabránit.

Odsunula se další stěna a odhalila hladký kanál - dole voda, nahoře vzduch - do jasně ozářené síně, jež se jim ještě měnila před očima. Všechny dílce střídaly barvu jako kůže chobotnice a každá změna měla svůj tajemný význam. Když ze švů v obkladu začaly vylézat podivné předměty. Chissis nejspíše trhla ocasem. Některé výběžky končily čočkou a otáčely se za nimi.

Ani Buyuři si nemohli dovolit vyhodit něco tak krásného, pomyslel si Tkett a hned začal snít, že místní technologii vezme na Zemi. Nástroje na postroji sebou zaškubaly, neboť jim z Tkettova mozku přišly nervovou zásuvkou zmatené informace. Kdyby domácí páni projevili nepřátelské úmysly, nemá sebemenší šanci se jim jakkoli bránit.

Chodba končila v rozlehlé síni se stěnami natolik členitými, že skutečné rozměry sálu nedokázal odhadnout. Do prostoru se natahoval bezpočet boulí a závitků, polovina z nich přiléhala ke stěnám, druhá visela ve vzduchu. Všechny spojovala kabeláž. lesklá jako orosená pavučina. Mnohé výběžky nesly zářivé koule, krychle nebo dvanáctistěny, rozhoupané jako geometrické ovoce, v průměru od půl metru po délku dvou delfinů skákavých.

Chissis vykvikla, trochu strachy a trochu úžasem.

kousavý korál! korál kouše!

tvorečky korál sežral!

Jakmile Tkett pochopil, na co Chissis poukazuje, zalapal po dechu. "Ovocné plody" byly většinou průhledné. Něco se v nich hýbalo... stvoření se v nich prohýbala, hopkala nebo běžela na místě, omezena v pohybu nevelkým prostorem.

V pravém oku mu zabzučel optický implantát a přiblížil jednu z křišťálových schránek. Čelem zatím vychrlil nervózní sérii sonarových signálů - na vzduchu zcela nepoužitelných - jako by chtěl záhadu rozlousknout ještě jedním smyslem. Tomu nevěřím!

Chlupatého tvora v průhledné kleci poznal.

U Infí! To je Hun! Maličký Hun!

Při zběžné prohlídce objevil i jedince dalších druhů... čtyřnozí Urové pohazovali dlouhými krky jako hadi... maličcí Trékové, příbuzní Jophuři, připomínali hromadu koblih... a zmenšené kopie pojízdných GKeků zuřivě točily osami, jako by opravdu někam jely. Vlastně tu byl v liliputánské podobě zástupce každé ze Šesti ras jijonských, jež v posledních dvou tisíciletích osídlily zakázanou planetu.

Tkettovi přeběhl mráz po zádech, když v některých buňkách rozeznal štíhlé dvounohé postavy. Lidské bytosti v muší váze, jejichž rod na Zemi sám tolik dlouhých staletí bojoval proti nevědomosti a málem planetu zničil, než vyspěl natolik, aby dokázal ostatním druhům pomoci k rozumu. Tkett užasle sledoval, jak jeho patroni poskakují a dovádějí ve stísněném prostoru zavěšených křišťálových koulí.

PÍPOE

Smrt by nebyla tak obyčejná... ani by nebolela tak, jak to znala. Když se jí začalo vracet vědomí, nezapochoybovala, na kterém světě je. Ve starém vesmíru života a utrpení. Pípoie si vzpomněla na mořskou příšeru, behemota posetého ploutvemi, tykadly a fosforeskujícími šupinami, přes kilometr dlouhého a skoro stejně širokého, jehož kus nad dnem udržovala obrovská rejnočí křídla. Když se po ní natáhl, ani ji nenapadlo vrátit se na hladinu, kde na ni čekalo jen otroctví. Pípoie na to byla už moc unavená a příliš zlákaná zvukovými i světelnými obrazy skutečného leviatana.

Tykadlo bylo měkčí, než čekala, a opatrně ji strčilo do tlamy, připomínající zaban. Jakmile skončila v zubatých čelistech, dovolila si konečně ztratit vědomí v očekávání brzkého konce. Jako poslední jí hlavou prolétlo haiku v trináru.

- * Namyšlenost končí
- * když každý z nás se vrátí
- * do potravního řetězce!

Její život ale ještě neskončil. Namísto strávení v ohromných střevech se probudila v jiném světě.

Zprvu byl rozostřený. Ležela v malé tůňce, to bylo jasné. Chvilí jí ale trvalo, než se rozkoukala. Mezitím se ze zmatených sonarových odrazů vyloupila myšlenka a připomněla Pípoie Třetí filosofii.

- * V obrazech kola života
- * hnaných sluncem a měsícem
- * může tě jarní bouře hodit
- * přes útes odkud není cesty
- * do zátoky nepoznané
- * kde tě ryby jedovaté
- * pokoušejí, opuštěnou...

Nebyla to zrovna veselá básnička a Pípoie ji rychle zahнала, aby nepropadla panice. Mlhu trináru ale rozehnala jen s nejvyšším úsilím a přesto v ní zanechala nepříjemný pocit nebezpečí. Pípoie vyplavala na hladinu, vystrčila hlavu a prohlédla si tůňku. lemovanou divokým hustým porostem. Na všech stranách se táhla neprostupná džungle, otírala se o hrubý strop a dělila ji od maličkých obyvatel, kteří ji zpoza listů a ze stínů nesměle pozorovali. Léтали jako hmyz nebo ležli po stromech.

To je habitat, uvědomila si. Tvorové tu žijí, soupeří spolu, požírají se navzájem, umírají a mrtvolu dávají vzniknout novému životu. Na největších vesmírných lodích často fungovala soběstačná ekologie, jež přírodními prostředky dodávala potravu a kyslík.

Tohle ale není vesmírná loď. Ani nemůže. Ten tvar, co jsem viděla, by nikdy nevzlétl. Byl to mořský tvor. uzpůsobený životu pod vodou. A musel být živý!

A proč by obrovský živý tvor nemohl mít v těle vlastní ekotop, jako má Pípo ve střevěch symbiotické bakterie?

Tak co teď? Mám se na tom začít nějak podílet? Nebo mě to jenom začalo nějak originálně trávit?

Rozhodně zabrala ploutvemi. Delfin bez náradí v podobném prostředí mnoho nezmohl. Její opičí bratrance - lidé a šimpanzi - by si tu poradili lépe. Pípo byla ale rozhodnuta bádat, dokud jí vydrží síly.

Z tůňky vedl úzký kanál. Za první zatáčkou leží možná něco zajímavějšího.

TKETT

Jedna trnitá větev se dala do pohybu a pomalu se skláněla k hladině, kde s Chissis čekal. V křišťálovém plodu na konci kroutila krkem urská samice.

Tkett o tomto druhu něco málo věděl. Například že nenávidí vodu, je-li jí větší množství. Samice byly také přinejmenším stejně velké jako dospělý člověk, zatímco tahle připomínala svými dvaceti centimetry na délku spíš drobného samce. Ve společenství Pěti galaxií se Ursové proslavili jako konstruktéři. Lidem vadil jejich pach (Ursům zase lidský), ale mezi oběma rody panovaly srdečné vztahy. Ursové se nikdy nepostavili na stranu nepřátel pozemšťanů.

Tkett netušil, proč urští odpadlíci před staletími přistáli na tomto světě a navzdory všem zákonům a nařízením tu založili utajenou kolonii. Jako jedna ze Šestera ras jijonských teď žili v prériích, chovali dobytek a na čerstvé lávě budovali kovárny. Tkett nechápal, co dělá Urs tady pod mořem.

Zdálo se, že tvor o delfínech vůbec neví. Z vnitřních odrazů si Tkett domyslel, že skleněné stěny buňky propouštějí světlo jen jedním směrem. Na protější stěně rozeznal poblikávající výjevy. Zhlédl kopcovitou krajinu porostlou vysokou travou. Malá Ursice po ní pádila, jako by ji nic nepoutalo.

Koule klesla ještě níž a Tkett uviděl, že je protkána bezpočtem mikroskopických vláken. Mnohé z nich končily v těle Ursice, zvláště na spodku kopyt.

Simulace prostředí! Tkett rozpoznal princip, přestože tak dokonalé uplatnění ještě neviděl. Doma na Zemi se lidé a šimpanzi občas navlékli do skafandrů a projekčních přilb a vešli do místnosti, kde podlahu tvořily miliony počítačem řízených jehliček. Uživatel pak kráčel fiktivní krajinou, zobrazenou v brýlích, a jehličky simulovaly půdu pod nohama. Zdejší křišťálové buňky zjevně fungovaly na stejném principu, ale měly daleko vyšší rozlišení. Takové množství vláken by dokázalo napodobit vítr v kožichu nebo nástroj v ruce... snad i příjemné pocity při páření.

K Tkettovi a Chissis klesly další stonky s jinými plody virtuální reality a v každém přebýval jiný tvor. Byly tu zastoupeny všechny jijonské rozumné rasy, byť značně zmenšené. Chissis zvláště zaujali maličcí lidé v běhu, ve spánku nebo v zamyšlení. Pozorovatelům nevěnoval nikdo z nich ani stín pozornosti.

Působilo to navýsost strašidelně, ale nezdálo se, že by uvěznění tvorové nějak trpěli. Vypadali veselí, energičtí, plně zaujatí tím, co právě dělají. Zřejmě netušili, jak na tom ve skutečnosti jsou.

Chissis si celá nespá odfrkla a Tkett jí přitakal. Na tom, jak se před nimi mikroprostředí předváděla, bylo něco divného, jako by jim řídicí vůle stroje chtěla - nebo chtěly - něco naznačit, třeba začít komunikovat.

Má to na nás udělat dojem?

Chvilí nad tím přemýšlel a vtom mu došlo, oč běží.

...byly tu zastoupeny všechny jijonské rozumné rasy...

To už přece není pravda. Na světě se objevil další myslící druh, nejnovější ze všech registrovaných u společenství Pěti galaxií.

Neodelfini.

No jistě, odpadlíci jako Chissis už příliš nemysleli. A Tkett si rozhodně nedělal iluze o názoru doktorky Makani na jeho vlastní zdravotní stav. Přesto, jak se oběma delfinům předváděly další a další stonky s maličkými tvorečky v plodech - všichni byli šťastní a něčím zcela zaujatí -, začal mít dojem, že si je stroj namlouvá.

"U Infí..." zamumlal nahlas v úžasu nad tou nabídkou. "Chce to, abychom se k nim připojili!"

PÍPOE

Další tůňku obklopovala vesnice drobných chýší spletených z trávy.

Drobných není ani zdaleka výstižné slovo. Postavičky, jež se z nich vyhrnuly a civěly na ni, měly lebky třikrát menší než normálně.

Většinou to byli lidé a Huni... s nimi několik Tréků a pár Glávrů... všechno rasy, jejichž vzrostlí příbuzní žili o pár set kilometrů dál na výběžku jijonského západního kontinentu zvaného Svah. Na zdejší liliputány hleděla s úžasem, ale oni byli vyplašení ještě víc. Musím jim připadat jako velryba, uvědomila si a se znepokojením si povšimla, že mnozí z nich mávají meči a jinými zbraněmi.

Když si na ni začali ukazovat, zaslechla i švitoření vzrušených hlásek. Znamenalo to, že mají dost velké mozky, aby dokázali mluvit. Pípo si všimla, že hlavičky mají proti tělům nepoměrně velké, takže lidé vypadali krapet dětsky... dokud nerozeznala ochlupené mužské hrudi a ženské prsy nalité mlékem pro hladové děti. Brebentění nabíralo na intenzitě.

Měla bych je uklidnit, nebo mě harpunují.

Pípo zkusila napřed novoangličtinu, nejběžnější pozemský jazyk. Upraveným výdechovým otvorem pečlivě artikulovala slovo od slova.

"Nazzdar lidi! Jakpak sse máte?"

Pidimužící zareagovali, ale jinak, než si představovala. Dav na nábreží ustoupil od vody a dal se do křiku. Tentokrát měla dojem, že zaslechla starou verzi Sedmé galaktičtiny. zkusila to tedy tudy.

"Zdravím! Přináším zprávy příchodu v míru a přátelských úmyslů!"

Zástup se tentokrát mohl zbláznit, všichni skákali a vyváděli, ale Pípoe netušila, jestli jde o projevy radosti nebo rozhořčení.

Náhle dav ztichl a rozestoupil se, aby udělal cestu nově přichozí postavičce.

Byl to Hun, nadprůměrně vysoký. Na hlavě měl složitou čelenku a kápi, nafukovací vak pod bradou mu vibroval zvucným rytmem. Za Hunem šli dva lidé, jeden z nich bušil do bubnu. Zbytek vesničanů se pak zachoval nanejvýš podivně. Všichni padli na kolena a přitiskli si dlaně na uši. Pípoe záhy zaslechla silící broukání,

Hučí si pro sebe. Oni se snad opravdu snaží neslyšet, co ten velký povídá! Na kraji tůně Hun zvedl ruce a začal vyzpěvovat podivnou variantou Šesté galaktičtiny:

"Duchové nebes, volám vás jménem... Kataranga!

Duchové vody, žádám vaši pomoc... Dupussien!

Při své znalosti vašich tajných jmen vám poroučím: přistupte a obklopte tuto příšeru. Ochraňte lid Pravé cesty!"

Zařikávání nějakou dobu pokračovalo. Pípoe byla chvíli zmatená, jako by jí najednou někdo pustil dokumentární film o nějakém prastarém lidském kmeni nebo o Prob'sherech z planety Horst. Pak si všimla něčeho zvláštního. Za bzukotu křídel se začaly nad džunglí objevovat nejrůznější hmyzí potvory. Napřed jen pár, potom víc. Cík cak poletovaly nad šamanem a zvolna tvořily spirálový roj.

Mezitím jí na bocích polechtaly vlnky a prozradily jí tak přítomnost dalších tvorečků, tentokrát vodních. I ti mířili na sraz k šamanovi.

Tomuhle nevěřím, řekla si. Jedna věc je, když primitivní kněz svolává přírodní síly. Ale něco úplně jiného představuje fakt, že tyto síly rychle, výhružně a zcela jednoznačně jeho vyzývání uposlechnou.

Obě hejna, létavci i plavci, vyrazili útokem proti Pípoe. Na hřbetní ploutvi ucítila několik bolestivých bodnutí, stejně jako na bříše.

Oni mě napadli!

Konečně se probírala ze zamyšlení.

Nejvyšší čas vypadnout, pomyslela si, když se ze všech stran začali houfovat další tvorečkové.

Pípoe plácla ocasem a poslala ke břehu vlnku, jež šamana zahнала pěkný kus od vody. Pak zabrala pořádně a vyrazila pryč.

TKETT

Sotva si pomyslel, že už viděl dost, jeden z plodů klesl až k tůni, kde s Chissis čekali, a zastavil se až na hladině v rovině jejich očí. Stěny se chvíli chvěly... a pak se rozestoupily!

Obyvatel buňky, malíčký GKek s trnitými koly pod kuželovým trupem, popojel k otvoru a čtyřma očima na stopkách si delfíny, a zvláště Tketta, prohlédl. Pak promluvil pisklavým, ale pevným hláskem, v Sedmé galaktičtině se silným přízvukem.

"Věděli jsme, že na tento svět přijdou noví obyvatelé. Ale představte si naše překvapení, když jsme zjistili, že jsou to plavci a navíc nás našli dřív, než my je! Nemuseli jsme je volat Velkým vejcem. Žádní roboti nemuseli na břehu lákat dobrovolníky. Dorazili jste moudře právě včas, pouze několik dní či týdnů před okamžikem, než se tento vesmír rozpadne na kusy!"

Chissis nervózně funěla a plnila holou místnost zběsilým cvakáním, zatímco Tkett rozpačitě žvýkal vodu.

"Já... n-naprosto netuším, o čem to m-mluvíte," vykoktal.

Malíčký GKek propletl několik očí navzájem. Tkett měl dojem, že se radí nebo alespoň hovoří s nějakou vzdálenou entitou. Pak popojel ještě o kousek blíž a znovu na Tketta zamával všema očima.

"Pokud chcete vysvětlení, máte ho mít. "

PIPOE

Vnitřek leviatana jí připadal jako bludiště kanálů a tůní, obrostlých džunglí. Pípoe se brzy ztratila a začala pochybovat, že kdy najde cestu zpátky k tlamě.

Břehy většinou porůstal hustý prales, i když občas viděla i kamenitý sráz a kousky travnaté pahorkatiny. Pípoe také minula pár vesnic malých lidiček. V jedné stromy propojovala soustava visutých můstků a lávek, až vesnice připomínala zmenšený model horské dráhy, zasazený mezi kmeny. Malí GKekové se proháněli po prkenných mostcích na roztočených kolech.

Pípoe se na dohled osad snažila vypadat co nejneškodněji, ale málokdy se jí podařilo nevzbudit pozornost. Jednou se za ní vypravil oddíl bojovníků na tvorech podobných želvám a zasypal ji šípy a kletbami v legračním jazyce, jemuž příliš nerozuměla. Jindy se na ni zase vrhl pestře oděný urský válečník na hřbetě létající ještěrky, jež mocně plácala křídly a dokonce plivala oheň. Pípoe ustoupila, ale stále slyšela, jak na ni malíčký Urs volá a vyzývá "mořskou příšeru" na souboj.

Zdálo se, že tento svět je plný tvorů stejně podezíravých jako zakrslých. Na břehu ještě několikrát stáli šamani a knězi, mávali rukama, pokřikovali a posílali na ni hejna bodavého hmyzu, dokud jim nezmizela z dohledu. Pípoe měla čím dál horší náladu... až doplula do rozlehlého bazénu, po němž křížovalo hojné množství lodí pod pestrými plachtami.

K jejímu úžasu z ní místní měli radost, nikoli hrůzu. S novou nadějí se nechala dovést ke břehu, kde na ni pod hradbami nádherně vyzdobeného hrádečku na dřevěném molu čekal uvítací výbor.

Jejich vůdce, člověk v šedém hábitu a špičatém klobouku, se na ni usmál a uvítal ji neznámým, ale zpěvným nářečím novoangličtiny.

"Mnozí už zapomněli příběhy Prvních. My tě ale poznali, vznešený delfíne! Hovoří o tobě legendy ze samého počátku!

Jsme tak rádi, žeš zavítal mezi nás právě teď, kdy se blíží Čas změny. Ve jménu Duchovních vůdců ti nabízíme pohostinnost a mnohá slova moci!"

Pípoe se zamyslela nad vším, co viděla a slyšela.

Tak slova? To není špatný začátek.

Musela několikrát vydechnout, než se uklidnila natolik, aby mohla promluvit. "Nu dobrá. Můžete mi pro začátek prozradit, co se tady, u Infí, vlastně děje?"

Vládcí kouzel.

Přichází Čas změny. Světy se rozdělí. Galaxie, dosud spojené zkraty v čase a prostoru, budou odtrženy. Stará civilizace - včetně všech planet, z nichž jste přišli - zmizí v nenávratnu. Jejich způsoby už v této části vesmíru nebudou rozhodovat.

Zdejší říše sta milionů hvězd (známá dříve jako Čtvrtá galaxie) vykročí vlastní cestou do krásného nového věku. Bylo předpovězeno, že právě Jijo se stane kolébkou úžasné kultury, zcela odlišné od všech dřívějších. Šest ... teď už sedm!... rozumných druhů, jež se sem tajně propašovaly jako psanci na opuštěný břeh, dopadne lépe než v nejdivočejších snech. Společně založí něco úžasného a velkého. Prorazí cestu všem ostatním rasám, jež se v tomto úrodném hvězdném víru vyvinou.

Ale jaká společnost to vlastně bude? Další kopie té hlučné, rozhádané, násilnické směsky "civilizovaného" vesmíru? Založená na neobratných, tak zvaných "vědách"? Na fyzice, kybernetice a biologii? Pochopili jsme, že taková jednostrannost vede ke ztrátě duše. Vzniká kultura bez humoru, řízená omezení, kteří znají zisk a náklady všeho, ale hodnotu ničeho!

Musí existovat i něco lepšího.

A vskutku, vezměte si nejnovější myslící rasy těsně po pozvednutí, jak hledí na svět v dětském úžasu! Co kdyby takový pocit mohl vydržet?

Pro ty, kdo ji právě objevili, má řeč úžasnou moc. Ve slovech se pro ně skrývá všechna síla, jakou kdy kdo může potřebovat. U vědomí svých nedávných zvířecích způsobů nové druhy často chápou souvislosti starším myslím skryté.

- Díky své dlouhé izolaci na Zemi v tom byli lidé zvláště dobří. Pro své systémy zázračné příčiny a následku měl každý kmen vlastní název. Všechny systémy ale měly něco společného: tušení, že svět tvoří duchové, obývající každý kámen, potok nebo strom,

- snahu vztahovat všechny děje, včetně bouří a pohybů planet, k vlastní osobě.

- přesvědčení, že jedinci nadaní zvláštním viděním, hlasem nebo myslí dokáží ovlivnit přírodu, a to je staví nad obyčejné smrtelníky,

- hlubokou víru v sílu slov předsvědčovat a ovládat svět.

Pro tento způsob vnímání vesmíru se používalo mimo jiné slovo "magie".

Věříme, že nabízí dramaticko, dobrodružství, pestrý život a romantiku.

Magie však může mít mnoho podob. Na podrobnostech jsme se ještě neshodli...

Rozličné pojetí pokušení

Tketta vysvětlení napřed vyvedlo z míry. Jak se to týká téhle podivné podvodní mašiny se střevy plnými křišťálových koulí a v nich živých tvorů, plně zaujatých světem, který kromě nich nikdo nevidí?

Jako archeolog ale něco věděl o dávných lidských dějinách a smysl projevu mu postupně došel.

"Vy... vy dáváte s pomocí techniky každému jeho vlastní svět! A-ale je v tom něco víc, že ano? Tvrdíte, že každý Hun, člověk nebo Trék v té křišťálové kouli čaruje? Že prostě nevidí jen iluze a necítí falešné dotyky... že také odřikává zaklínadla a něco jimi dokáže?"

Tkett několikrát zamrkal v úporné snaze všechno pochopit.

"Třeba tamtá žena." Čumákem ukázal na nedalekou kouli, kde lidská žena ve spleti vláken cenila zuby a ukazovala prstem. "Pokud má nějakého nepřítele, může uplácet jeho jílovou figurku a píchat do ní, aby trpěl bolestí?"

Malý GKek protočil kola a pak teprve rozhodně odpověděl:

"Přesně tak, bystrý delfine! Samozřejmě musí být dostatečně tvůrčí. Talent a silná vůle hrají velkou roli. A také se musí držet uznávaného učení svého simulovaného kmene."

"Máte na mysli náhodná pravidla."

Tvor ladně zavlnil očními stopkami. "Ano. náhodně určená, ale elegantní a konzistentní. Navíc je tu ještě jedna podmínka.

Čaroděj musí velice pevně věřit."

Pípoe zamrkala na maličkého čaroděje u mola ve stínu pohádkového hradu.

"Chcete říct, že lidé tady mohou pouhými slovy poroučet ptákům, hmyzu a jiné zvěři?"

Zažila, to několikrát na vlastní kůži, ale slyšet tak otevřený výklad jí příliš nesedělo.

Člověk v šedivém plášti přikývl a spěšně odpověděl: "Zvláštními slovy! Je to moc tajných jmen. Termínů, jež musí každý čaroděj bedlivě střežit."

"Ale..."

"Především, většina tvorů poslechne jen kouzelníky s vrozeným talentem. Jedince s velkou silou vůle. Kdyby poslouchali každého, co by bylo z bázně a závisti, na nichž všechno čarodějnictví spočívá? Když něco dokáže kdokoli, ztrácí to cenu. Rutina zničí každý zázrak.

Říká se, že ve staré civilizaci technika fungovala podobně. Vezměte si, co se stalo, jakmile pozemští lidé ovládli létání. Za chvíli už se po nebi proháněl každý druhý a lidem zázrak zevšedněl. Jak smutné! Něco takového se tady nestane. Údivu si vážíme a chráníme ho."

Pípoe vyprskla. "Ale tohle všechno..." Sklapla čelisti a pocákala pobřežní džungli i pěkně tvarované skály za ní. "Tohle všechno zavání technikou! Například ten drak, co plive oheň. Jasně bioinženýrství! Někdo tohle všechno vyrobil jako... jako..."

"Jako experiment?" doplnil mág a přikývl.

Když znovu ohnivě promluvil, šedivá bradka mu poskakovala.

"To nikdy nebylo tajemstvím! Už od chvíle, kdy naši předkové vybrání ze Šesti ras jijonských sestoupili do moře a menších, ale mocnějších těl, víme, že máme Buyurům pomoci doladit jejich velkolepý plán."

Tkett leknutím ucukl a zvířil vodu ploutvemi. Vytřeštil oči na mnohoookého tvorečka, který mu popisoval toto podivné muzeum miniatur.

"B-Buyurové! Ti opustili Jijo před půlmiliónem let. Jak by vůbec mohli vědět o lidské kultuře, natožpak vytvořit tenhle složitý..."

"Na to je snadná odpověď," odvětil malý GKek a natáhl několik očí ven ze skořápky. "Naši buyurští páni neodletěli! Tiše všechno pozorují a řídí už od chvíle, kdy na Jiju přistála první uprchlická loď, a připravují se na okanzík, kdy přírodní síly oddělí Čtvrtou galaxii od všech ostatních."

"Ale..."

"Velký útěk vesmírných druhů ze Čtvrté galaxie před půlkou eónu zajistil, že tady nezůstanou žádní tvorové znalí techniky. Celá galaxie tak případně našim potomkům spolu s kulturou neznalou hrůz dřívějších generací,"

Tkett o Buyurech samozřejmě slyšel, patřili k nejmocnějšímu rodu Pěti galaxií a jako jedni z mála původních druhů měli smysl pro humor... i když trochu úchylný. Říkalo se, že věřili v dlouhé vtípy, jež se rozvíjely celé věky.

Byla pro ně snad galaktická kultura příliš těžká a dusivá? (Většina pozemšťanů by s nimi souhlasila.) Zřejmě předem znali všechny změny a zvraty, jež teď zničí cesty mezi hvězdami, a už před tisíci lety se začali připravovat na příležitost vtisknout osudu svoji podobu.

Pípoe přikývla, neboť už částečně pochopila.

"Tenhle leviatan... tohle obrovské zvíře... není pod mořem jediná laboratoř. Je jich víc! Hodně?"

"Mnoho," přisvědčil malý vousatý kouzelník. "Podmořské kontejnery mají různé podoby a každý obsahuje vlastní kolonii rozumných tvorů. Všechny habitaty poskytují svým obyvatelům život plný magie, ale každý jinak.

Například tady prožíváme fyzicky aktivní život ve zcela reálném prostředí. Změnila se jen zvířata kolem nás. Jistě jste slyšela, že Buyurové dokázali úžasně pracovat s geny. V této pokusné říši zná každý brouk, ryba i květina své jedinečné a tajné jméno. Když se kouzelník jako já naučí tato jména správně používat, získá velikou moc."

Tkett naslouchal GKekovu popisu složitěho experimentu v siní křišťálového ovoce.

"V našem habitatu žije každý ve svém vlastním světě, bohatém, rozmanitém a náročném, i když ho většinou tvoří počítačová simulace. V takové nápodobě skutečnosti může být každý hlavním čarodějem kmene nebo společenstva méně schopných. Křišťálové plody jdou také spojit a sobě rovní se setkají. V každém případě je to bohatý život, daleko dobrodružnější než ve světě techniky.

Život, v němž má sílu sama víra a přání se vám občas vyplní!"

Když šedivý čaroděj vysvětloval rozsah buyurských pokusů, Pípoe nemohla odtrhnout zrak od jeho bradky.

"V jiných habitatech se zkouší další způsoby a konkrétní cesty. Některé kladou důraz na hrubou skutečnost, jiné zcela eliminují tělo a mysl objektů existují jen v počítačovém světě." Nahrávají osobnosti. Pípoe o tom už slyšela. Zkoušeli to i na Zemi, ale nikdy se to nechytlo, i když reklama logicky trvala na svém.

"Všechny experimenty mají jediný společný cíl," vysvětloval stařec na nedalekém molu se zápalem čerstvé obráceného kazatele. "Snažíme se najít jedinou správnou cestu, jíž se nová společnost rozšíří po Čtvrté galaxii, sotva budou odříznuty stávající hyperprostorové spoje. Jakmile bude tento ostrov sta miliard hvězd v bezpečí před vlivem staré civilizace, začneme rozvíjet svoji vlastní kulturu, založenou na úžasném novém principu.

Analýzou výsledků ze všech pokusných habitatů vznešení Buyurové přesně zjistí, jak spustit novou říši magie a zázraků. Pak začne věk kouzel."

Pípoe zakroutila hlavou.

"Nemluvíš zrovna jako zaostalý feudální kouzelník. Vsadila bych se, že jsi ve skutečnosti něco jiného.

Nejsi náhodou Buyur?"

GKek se v křišťálové schránce uklonil. "Skvělá trefa, můj delfíní příteli. Pravda je ale samozřejmě o něco složitější. Právý Buyur by vážil přes tunu a připomínal nejspíš pozemskou žábu!"

"Ale přesto jsi..." pobídl ho Tkett.

"Mám tu čest sloužit jako mluvčí a prostředník..."

"...abych přesvědčil vás, delfíny - nejnovější slibné kolonisty na Jijo -, že připojit se k nám je pro vás skvělá příležitost začít život plný dobrodružství a zázraků!"

Malický čaroděj se usmál a Pípoe si uvědomila, že jeho společníci neslyšeli nebo alespoň nerozuměli ani slovo. Možná měli špunty v uších, aby se ochránili před mocí mágových slov. Také tu třeba neznali novoangličtinu. Mohl to být "jazyk moci". Pípoe si také uvědomovala, že ji zároveň zkoušejí a dávají jí vybrat.

Venku na světě je osud nás delfinů nanejvýš nejistý. Makání si není jistá, zda naši odpadlíci přežijí příští zimu, třeba i s pomocí ostatních kolonistů na souši. Šest ras má navíc vlastní problémy s jophurskými nájezdníky.

Musela uznat, že nabídka je lákavá. Po několika posledních bouřích nepřišlo Pípoie nijak od věci umístit delfíny vysazené ze Streakeru v nějakém pěkném podmořském habitatu, pokud možno trochu vodnatějším, a nechat buyurskou zázračnou technologii, ať je zmenší a dá jim nový život. Horší než tři roky v rakvích na Streakeru to být nemůže.

Možná jednoho dne, až pokusy skončí, dostanou její kouzel znalí potomci původní velikost.

I to, to bychom zvládli, pomyslela si. My delfini jsme na umělecké vyjádření slovy šikovni. Trinár je vlastně jen náš způsob, jak přesvědčit svět. Přemlouváme ho, aby slyšel ozvěnu neexistujících věcí a viděl snové přízraky. Nutíme ho, aby dával smysl i nám, kytovcům.

Pípoie se oddala sladkému pokušení.

Jakou jinou možnost máme ?

I kdybychom znovu rozvinuli civilizaci, kam bychom se vrátili? Takový osud nabízí přinejlepším spoustu práce a půlku života se jen učíte, abyste byli v technologické společnosti něco platní.

Opravdový život není ani zpola tak pěkný jako příběhy z pohádkových knížek. Každý časem zjistí, že svět je plný zklamání, že dobro tu nevypadá vždycky pěkně a zlo nepoznáte na první pohled podle rudě žhnoucích očí. Že tu je jen složitá společnost plná kšeftíků a kompromisů, výborů a politických odpůrců, co mají vždycky daleko větší moc, než si podle vás zaslouží.

Kdo by nedal přednost světu, kde se dá vesmír přemluvit, aby vám vyhověl? A kde se přání občas samo splní?

"Z vaší ctěné rasy už tu máme dva dobrovolníky," objasnil GKekský mluvčí a Tkett sebou škubl. Máváním očních stopek prostředník vytvořil těsně nad hladinou hologram.

Tkett uviděl dva velké delfíny samce v jemné síti. Na obou se to hemžilo maličkými stroji, jež je balily do pavučin z jakéhosi zářivého materiálu. Chissis, dlouho zamklá a zamyšlená, dvojici hned rozpoznala a v primáru vykřikla:

Chytili je! Do sítě chytili, jak si zasloužili!

Blázen Zhaki, ošklivý Mopol!

"U Infi!" nezdržel se Tkett komentáře. "Nejspíš máš pravdu. Ale co se to s nimi děje?"

"Už přijali naši nabídku," odvětil mluvčí na kolečkách.

"Brzy budou žít ve světě holografické a smyslové rozkoše na palubě jiné pokusné stanice. Osud mají zajištěný a slibují vám, že budou šťastní."

"Jseš si jistý, že ti dva nejsou na téhle lodi, někde tady blízko?" zeptala se znepokojena Pípoie, když uviděla v čarodějově kouzelném obraze Zhakiho s Mopolem a strojký na nich.

"Ne. Tvoji společníci se dali nalákat do jedné ze sousedních pokusných buněk. Pro jejich smysly to byl 'leviatan' podobný vašim modrým velrybám. Jakmile se octli na palubě, předběžné zkoumání ukázalo, že jejich osobnostem bude nejlépe ve světě čisté fantazie.

Náš návrh přijali okamžitě."

Pípoie přikývla, překvapena jen vlastním chladným postojem k faktu, že se konečně zbavila svých trýznitelů. Odešli z jejího života a víc ji nezajímalo. Ať Infi rozhodne, jestli si vybrali doživotní vězení nebo podivný druh nebe.

No, teď budou mít plný harémy svolných krav, co srdce ráčí, pomyslela si. Chválabohu jsou pryč.

Teď se ale musela věnovat bezprostřednějším problémům. "Co jste n-naplánovali pro mě?"

Šedivý čaroděj útěšně rozpráhl ruce.

"Nic strašného nebo nepříjemného, má ctná delfíní přítelkyně! Zatím jen chceme, abyste se rozhodla.

Připojte se k nám? Nikoho nenutíme. Ale jak by mohl někdo odmítnout? Pokud vám nesedí jeden způsob života, zkusíte jiný. Můžete si vybrat z mnoha kouzelných světů a navíc si budete jistá, že vaše potomstvo svou magií prosadí nový řád na milionu sluncí."

Tkett v návrhu slyšel i to, co nebylo vyřčeno. Buyurský plán, jeho úžasný rozsah a odvaha, mu vyrazil dech.

Chtějí v celé galaxii zavést civilizaci založenou na jejich představách o ideálním životě. Už brzy, až ten "Čas změny" zpřetrhá svazky mezi galaxiemi, je přestanou omezovat zákony a zvyky, jež řídily všechny tvory závislé na kyslíku poslední miliardu let.

Pak se z téhle planety vyrojí nová vlna vesmírných lodí se sedmerem ras jijonských na palubě, pod velením odvážných kapitánů, Čarodějů a Králů... míchanice staré science-fiction a fantasy... a poženou se za dobrodružstvím! Pár věků budou překonávat nebezpečí a bojovat s nimi, objevovat nové druhy a pozvedat je. Časem se lidé, Ursové, Trékové a další stanou uctívanými vůdci galaxie navěky plné dramatických událostí.

V téhle říši bude nejhorší ze všeho nuda. Nejhorším zločinem umírněnost. Její praví vládci, Buyurové, na to dohlédnou.

Jako veliký Oz se svými pákami za oponou budou Buyurové zázraky zajišťovat svou technikou. Chcete draky? Vyrobi je nebo vypěstují. Tajné továrny budou vyrábět krvelačné mořské příšery a bojovné vetřelce s žíravými slinami.

Bude to galaxie vedená kouzelníky přes zvláštní efekty! Věčná rezervace, jejíž obyvatelé používají magii místo strojů, aby dostali, co chtějí. Čarodějové a králové nahradí nudné zákonodárce, úvahu vytlačí okamžité hnutí mysli a fyziku soupisy tajných jmen.

Naši potomci se nebudou moc ptát a rozhodně nestrhnou oponu, za níž se skrývá Oz. Ti, kdo to zkusí, už potomky mít nebudou!

Ošálení skrytou lští lidé časem zapomenou na přírodní zákony.

Budou si vesele žít ve svých královstvích, vyřázet na hrdinské výpravy, vítězně se z nich vracet nebo statečně umírat... ale nikdy se nebudou ptát na důvod.

Tkett přemýšlel a vysílal do vody spršky sonarových signálů. Chissis GKekovým komplikovaným výkladům zjevně

nerozuměla a tak si teď lebedila v rytmech Tkettových ustaraných myšlenek.

Konečně začal mít dojem, že tomu rozumí.

Doplaval až ke křišťálové krychli a zvedl oko na úroveň maličkého zástupce mocných Buyurů.

"Myslím, že mi dochází, o co tu běží," prohlásil.

"Ano?" opáčil zvesela malý GKek. "A na jakou moudrost jsi přišel, můj delfíní příteli? Co si myslíš o našem velkolepém plánu?"

Tkett zvedl hlavu vysoko z vody, zadní ploutví šlapal vodu a smál se dechovým otvorem. Sonarem v čele zároveň zarecitoval cynické haiku v trináru.

* Nemocné ego

* občas vydumá

* velkou koninu!*

Některé stránky nabídky zněly podezřele, třeba věčná buyurská vláda nad budoucím světem. Pípoie představila přesto lákala.

Koneckonců, co jiného nás tady na Jiju čeká? Otroctví pod Jophury? Nebo požehnané zapomnění, co slibují proroci Stezky vykoupení? Nenabízí se nám tu krásná třetí cesta mezi dvěma nevábnými možnostmi?

Snažila se nemyslet na pochyby a soustředit se jen na výhody buyurského plánu. Nebylo jich málo, nabízel například život ve vesmíru, v němž ukrytá technika napravovala omyly přírody. Nebyl snad Stvořitel krutý, když vytvořil vesmír, kde se nesplnilo tolik toužebných přání? Kde síla modliteb sahala jen tam, kam srdce? Mohli by Buyurové toto přehlédnutí napravit? Vynahradit ho bilionům obyvatel galaxie? Velkomyslnost takového rozsahu bylo těžko pochopit.

Odvážný buyurský cíl srovnala s kulturou, jež čeká na posádku Streakeru, pokud se jí podaří včas vrátit do zbylých čtyř galaxií, kde se donekonečna hádají tisíce soupeřících ras. Příliš závislí na chladné starobylé knihovně techniky málokdy hledali nové cesty. A touhy jedinců se musely téměř vždy podřít potřebám národa, rasy, klanu a filosofie.

Proti statu quo působila buyurská vize rozhodně lepším dojmem.

Část její mysli se ale dál ptala: Jsou to jediné dvě možnosti? Co když vymyslíme alternativu, jež překoná jednoduché...

Rychle myšlenku okřikla a zahnila do hlubin podvědomí.

"Ráda bych se dozvěděla víc," pobídla šedého čaroděje. "Ale co moji přátelé? Ostatní delfini, kteří teď žijí na Jiju? Nebudete potřebovat i je?"

"Ano, kvůli dostatečné genetické různorodosti," přisvědčil mluvčí. "Pokud se k nám připojíte, napřed vás požádáme, abyste se k nim vrátila a pokusila se je přemluvit."

"Jenom pro zajímavost, co se stane, když odmítnu?"

Čaroděj pokrčil rameny. "Váš život bude pokračovat, jako byste nás nikdy nepotkala. Vymažeme vám všechny vědomé vzpomínky na tuto návštěvu a pošleme vás domů. Později, až své argumenty vypilujeme, navštíví vaši kolonii vyslanci. Ale vy budete přesvědčena, že jejich návrh slyšíte poprvé."

"Aha. A ti, kdo odmítnou, zase přijdou o vzpomínky... a znovu pokaždé, když se vrátíte. To vám dává při obracení nevěřících docela velkou výhodu, ne?"

"Možná. Nikoho ale nenutíme, aby se k nám přidal proti své vůli." Človíček se usmál. "Jak tedy odpovíte? Pomůžete zvětšovat náš návrh svým kolegům? Cítíme, že lepšímu světu, jež plánujeme, rozumíte a že jste mu nakloněna. Pomůžete nám obohatit společenství ras o delfiny?"

Pípoie přikývla. "Předám váš vzkaz ostatním."

"Výborně! Vlastně můžete začít, aniž byste opustila tuto tůň! Už teď vám mohu sdělit, že dva vaši krajané přebývají na nedaleké lodi... a příliš se jim nedaří patřičně ocenit naši úžasnou nabídku."

"Snad ne Zhaki a Mopol!" Pípoie ucukla a nervózně zacvakala sonarem. Už s nimi nechtěla mít nic společného.

"Ne, ne," ujistil ji čaroděj. "Počkejte prosím, než otevřeme kanál mezi loďmi, pak se všechno vyjasní."

TKETT

"Nazdar Pípoie," oslovil hologram před sebou. "Vypadáš dobře, to jsem rád. Všichni jsme o tebe měli hroznou starost. Když jsem ale uviděl Zhakiho s Mopolem, řekl jsem si, že nebudeš daleko."

Hologram ukazoval vyčerpanou, ale krásnou mladou delfinici v bazénku obklopeném džunglí. Na břehu stál maličký hrad. Tkett už jen podle davu domorodců v přístavu poznal, jaký druh "pokusu" probíhá na vzdálené lodi. Někteří byli oblečení jako rytíři a seděli na neposedných koních, vesele oděni poddaní smekali před každým lordem či dámou. Byl to způsob zcela odlišný od osobních virtuálních realit v křišťálových koulích na Tkettově lodi. Základní princip však byl podobný.

"Nazdar, Tkette," odpověděla Pípoie. "Máš s sebou Chissis? Oba jste v pořádku?"

"Docela ano, řekl bych. I když si připadám jako oběť vtipu nějakého recesistického..."

"Není to úžasně?" skočila mu Pípoie do řeči. "Celé věky vymýšlejí vizionáři nejružnější utopické plány. Ale tenhle může opravdu fungovat!"

Tkett stěží uvěřil svým uším.

"Opravdu?" opáčil. "A co svobodná vůle?"

"Buyurové ti dají všechno, co budeš chtít."

"Tak co pravda?"

"Pravd je spousta, Tkette. V budoucnosti bude prospívat bezpočet živých subjektivních interpretací."

"Subjektivních, přesně tak! To je už odedávna běžný způsob překrucování pravdy a ty to víš! Rozličnost je krásná, to jistě. Může být spousta kultur, hodně uměleckých forem, dokonce mnoho druhů moudrosti. Ale pravda by měla hledat,

co je opravdu pravé, co se dá zopakovat a ověřit, ať se ti to líbí, nebo ne!"

Pípo se mu vysmála.

"A co je v tom za zábavu?"

"Život není jen zábava a splnění všech přání!" Tkett cítil, jak v něm všechno vě, až mu žluč stoupá do jícnu. "Pípo, existuje také něco jako dospělost! Tehdy zjistíš, jak svět opravdu funguje, přestože si myslíš, že by měl vypadat jinak. Objektivita znamená přijetí faktu, že vesmír se netočí kolem mě."

"Jinými slovy je to život v úzkých hranicích."

"Jež překonáváme věděním! Novými nástroji a dovednostmi."

"Nástroji z neživé hmoty, navrženými výbory, vyrobenými na pásu a prodávány na pultech."

"Ano! Výbory, týmy, organizace a společnosti, všechny se skládají z jednotlivců, kteří musejí každý den bojovat se svým egem, aby dokázali spolupracovat s ostatními, a cestou dělají na každém kroku kompromisy. Tak si děti svět nepředstavují. Tak to nechceme ani v hloubi duše, Pípo. Já to vím! Ale tak to dělají dospělí."

A co je špatného na tom, že si základy kupuješ u pultu v obchodě? Teď jsou pro nás samozřejmá kouzla, za něž by naši předkové dali všechny ploutve. Nechtěli pro nás právě tohle? Dala bys přednost světu, kde to nejlepší dostanou jen kouzelníci a králové?"

Tkett ucítil mezi žebry nešetné dloubnutí. Rozhořčeně se otočil, našťvaný a rozjetý.

"Co to má znamenat?!" zeptal se zostra Chissis, i když mu malá samice nemohla odpovědět.

Ucouvla před ním a skloněním čumáku dala najevo poníženost. Z čela jí ale vylétlo šízravé cvakání primáru.

pitomče pitomče pitomče pitomče

pitomci mluví jako lidi lidi

když se je snaží učit moře

Tkett zamžikal. Mluvila až průzračně jasně. Vlastně to připomínalo jednoduchou káravou říkanku v trináru, jakou by asi delfíní matka říkala svému dítěti.

S obtížemi se ovládl a zamyslel se nad ní.

Když se je snaží učit moře...

Mezi delfíny to byla běžná fráze a znamenala, že je třeba hledět pod povrch a hledat skryté významy.

Obrátil se zpátky k hologramu a zatoužil, aby ho byly nevyrobily bytosti tolik fixované na zrak a tak málo na široké pásmo zvuku.

"Přemýšlej o tom, Tkette," pokračovala Pípo, jako by jejich rozhovor nic nepřerušilo. "Doma na Zemi jsme nejmladší rasa chudého klanu, který může každou chvíli vymřít. Teď se nám ale nabízí místo na vrcholku nového panteonu, hned pod samotnými Buyury. Ba co víc, hodíme se na to! Jen si představ, jak delfíní smysly dokáží rozšířit možnosti magie. Pomysli na naše sny a představy založené na zvuku. Na naši zvědavost a smysl pro dobrodružství! A to je jen náznak možností, jaké se nám otevrou, až..."

Tkett se soustředil na zvuky v pozadí. Kdykoli neodelfín mluvil, do šumu se mísilo cvakání, pískání a mlaskání. Napřed mu připadalo, že Pípo sonarem a výdechovým otvorem jen nevědomky projevuje nervozitu.

Vtom zachytil jedinou, stále se opakující frázi... v prvotní delfínštině... propletenou mezi logiku rozumné řeči.

vyspi se na to vyspi se na to vyspi se na to

Skrytá zpráva ho napřed zmátla. Připadalo mu, že podporuje její vyčenené argumenty. Proč s ní tedy dělá tajnosti? Vtom mu ale došel druhý význam. Takový, jaký by nenapadl ani všemocné Buyury.

PÍPOE

Rozloučení s habitatem bylo daleko veselejší a barevnější než uvítání.

Nad hlavou jí létali draci a na její počest dštili plameny. Z jedné tůně do druhé ji provázela hejna lodí od maličkých kanoí až po vystrojené galéry plné zpocených veslařů. Místní čarodějové na břehu předváděli k úžasu diváků své umění a voda byla plná ryb s nepřírozně lesklými šupinami.

Každá vesnice se nejen architekturou snažila dávat najevo, že je jedinečná, přestože se v ní spojilo stejných šest ras. Obyčejně tu vládla pýcha a tvrdá soupeřivost. Dnes ale odložily všechny pŭtky, šarvátky a nesváry stranou, aby ji společně vyprovodily na cestu.

"Hleď, jak netrpělivě očekáváme výsledek vaší mise," poznamenal šedivý čaroděj, když dopluli do poslední síně. Ve vesmírné lodi by na tomto místě byla přechodová komora, kovová a studená. Tady však kolem nich zadul dech živého tvora, velká tlama se otevřela a vpustila dovnitř slunce a vítr.

Je od nich hezké, že se kvůli mně vynořili, abych nemusela plavat k hladině z takové hloubky.

"Povězte ostatním delfínům, jaká je čeká radost!" zavolal za Pípo maličkový mág, když vyplula na volné moře.

"Povězte jim o dobrodružství a pestrém životě! Pokusy už brzy skončí a všechno, co jste viděla, bude fungovat ve skutečné velikosti. Celý vesmír leží před námi!"

Zabrala ploutvemi, aby zvedla zadek těla z vody, a ještě se podívala na šedivou postavičku s hvězdami na kabátě, jak rozhazuje rukama a poroučí tak hejnům poslušných tvorečků, aby jí nad hlavou vytvořili živou svatozář.

"Povím jim to," ujistila ho.

Pak se otočila a vyrazila do chladivých vod, aby stihla ranní sraz.

TKETT

Když se mu vrátilo vědomí, trochu ho překvapilo, že už plnou rychlostí plave a přeskakuje oceánskými vlnami.

Za jiných okolností by ho možná trochu poplašilo, co dělal ve spánku. Po každém boku mu ale plavala jedna delfínice,

dokonale sladěná s jeho pohyby. Díky tomu dokázal plavat i ve spánku, řízen jen instinkty.

Jak dlouho o sobě neví?

Nebyl si tak úplně jistý. Měl pocit, že hodinu či dvě, možná déle.

Za sebou uslyšel tiché brumlání motoru. Skútr se držel za nimi, řídil autopilot.

Proč nejedeme na skútru? zarazilo ho. Tři se na něj vejdou. A tak by se k Makani dostali daleko rychleji. Hned by jí mohli ohlásit, že... Bezchybně vyskočil, vyměnil vydýchaný vzduch v plicích za čerstvý, ale hlavu si nevyčistil.

...že Mopol a Zhaki jsou mrtví.

Našli jsme Pípo, zdravou a v pořádku, na širém moři.

Co se týče těch "strojových zvuků", jež jsem hledal...

Tkett měl neodbytný pocit, že za tím vším je ještě něco. Že mu to Pípo vysvětlí, až bude mít chuť.

Něco úžasného, odříkal, aniž by věděl, kde to slyšel. Zmocnilo se ho nadšení a nemohl se dočkat, až Pípo svou novinu konečně řekne všem delfinům v hejnu.

Nevěděl proč, ale byl si jistý, že je nesleduje jen skútr.

"Vítej zas mezi živými," houkla na něj Pípo podvodní novoangličtinou po dalším nádechu.

"Díky... jsem ještě krapet popletený."

"Není divu. Docela dlouho jsi napůl spal. Vlastně by se dalo říci, že jsi napůl prospal něco moc důležitého."

Cosí v jejích slovech mu vzplálo v hlavě jako jiskra a rozhodilo mu koordinaci. Do vody dopadl pod špatným úhlem a bolestivě se praštil do čumáku. Chvilí mu trvalo, než zase s oběma samicemi srovnal tempo.

Já... spal jsem. Vyspal jsem se na to.

Nebo, lépe řečeno, jeho polovina se na to vyspala.

Pomalu mu došlo, proč je to důležité.

Ve Společenství Pěti galaxií není mnoho mořských druhů, přemýšlel a lovil nitky vzpomínek zpod deky spánku.

Buyurům nejspíš vůbec nedošlo...

Lebkou mu zprava doleva prolétla bolest, jako by se náhle probrala umrtvená část vědomí.

Buyurové!

Vzpomínky se mu postupně vracely.

Nepředpokládali, že jejich podmořské experimenty odhalí mořský druh. Neměli čas nás prostudovat. Včas se na nás připravit.

A rozhodně netušili, jak funguje mozek kytovců.

Tvor, který žije pod vodou, ale dýchá vzduch, má jisté potíže. I po milionech let vývoje hrozilo delfinům utopení. Spánek pro ně tedy nebyl nic jednoduchého.

Aby neztratili kontrolu, mohli nechat spát vždy jen jednu mozkovou hemisféru.

Stejně jako lidé měli i delfini složitý vnitřní život, tvořený mnoha drobnými osobnostmi, jež musely složit vyrovnaného jedince. Tato jednota se ještě zkomplikovala, když lidští genetici udělali z divokých delfinů novou myslící rasu. V rozdělení hemisfér spočíval nejen jeden problém. Občas se jedna polokoule dostala k informacím uloženým v druhé jen s nejvyššími obtížemi.

Někdy to znamenalo výhodu.

Hemisféra, jež věděla o Buyurech - ta, co spala, když Tkettovi vymazávali vzpomínky - měla daleko menší jazykové schopnosti než druhá. Proto dokázal zprvu slovy vyjádřit jen několik základních pojmů. Místo nich tedy musel přehrávat zrakové a sluchové vjemy, vysvětlovat si je a popisovat, dokud se obě hemisféry neshodly na tom, co se vlastně stalo.

Pomohlo mu to pochopit problémy a výhody delfinů jako je Chissis.

Neměl jsem pro ně vůbec pochopení, uvědomil si.

Myšlenka se v cvakání sonaru projevila jako nevyřčená omluva. Když příště vyskočili nad hladinu, Chissis se o něj otřela bokem a v tom dotyku ucítil odpuštění.

"Takže." začala Pípo, když si po nějaké době utřídl myšlenky, "shodneme se na tom, že všechno řekneme Makani?"

Tkett sebral zbytky rozhodnosti.

"Řekneme všechno... a něco navíc!"

Chissis přitakala.

Řekněte řekněte

Kosatky proradné

slibují radosti

ukradnou svobodu!

Tkett se rozesmál. Ve výbuchu primáru slyšel eleganci trináru, kompromis mezi zvířecími emocemi a přesným vyjadřováním, v němž byla tak dobrá jako výzkumnice a básnířka, než ji ubily tři roky na Streakeru. Teď se něco zlomilo. Možná je jen otázkou času, kdy se jeho společníci vrátí rozum... a Tkettovi přibude spousta starostí.

"No," namítla Pípo, "z jedné strany to může vypadat, že nám Buyurové nabízejí víc svobody. Naši potomci by měli větší možnost výběru. Větší moc splnit si svá přání. Více snů by se splnilo."

"Jako fantazírování a eskapismus," upřesnil Tkett. "Buyurové by ze všech udělali sobce... solipsisty! Ve skutečném světě musíš časem dospět a naučit se jednat s ostatními. Stát se součástí kultury. Článkem týmů a společností. U Infi, co všechno potřebuješ k spokojenému manželství?! Spoustu práce a kompromisů, jež vedou k něčemu lepšímu a složitějšímu, než by kdokoli sám vymyslel!"

Pípoe překvapením hvízdla. "No Tkette! Mám dojem, že pod slupkou suchara jsi velký romantik!"

Rozesmály se obě, takže měl smích stereo. Člověk by se začervenal. Delfini ale mezi sebou neumějí skrývat emoce a málokdy se o to snaží.

"Tak vážně," pokračoval. "Budu bojovat proti Buyurům, protože by nás celé věky nutili si hrát a nenechali by nás zjistit, jak vesmír opravdu šlape. Magie je možná romantičtější než věda. Ale věda je opravdová... a funguje.

Co ty, Pípoe, jaký ty máš důvod?"

Nadlouho zavládlo mlčení. Pak překvapivě důrazně odpověděla: "Nemůžu vystát tu šaškárnu s králi a čaroději! Má snad někdo vládnout, protože poroučel už jeho otec? Mají tě snad poslouchat všichni ptáci a zvířata a ryby jenom proto, že znáš nějaká tajná slova a nikomu je neprozradíš? Nebo proto, že máš silnější hlas a větší ego než ostatní?"

Mám dojem, že proti takovým pitomostem jsme bojovali už kdysi dávno na Zemi... tedy lidé. Nikdy by nám delfinům nepomohli ke hvězdám, kdyby se napřed nezbavili těch pošahaných nesmyslů.

Chceš vědět, proč proti nim budu bojovat, Tkette? Protože tam dole bude dobře právě Mopolovi, Zhakimu a jim podobným - jeden si bude myslet, že je superman, a druhý ze sebe udělá mořského krále."

Trojice delfinů plavala dál a Tkett v tichu přemýšlel nad dosahem jejich rozhodnutí. Odpor bude nejspíš marný.

Buyurové měli přece jen nesmírnou moc a připravovali se půl milionu let. Před jejich nabídkou navíc bledla všechna známá pokušení. Mezi šesti rasami na souši a malou kolonií delfinů v moři se najdou mnozí, kdo s radostí přijmou a budou se snažit, aby byl nový kouzelný svět povinný pro všechny.

Takového nepřítele jsme nikdy neměli, uvědomil si. Využívá naší největší slabosti, neboť nám nabízí splnění všech snů.

Samozřejmě neprobrali ještě jednu možnost. Že se seznámili jen s fasádou daleko rozsáhlejšího a složitějšího plánu... možná nějakého dlouhého a zoufale suchého praktického žertu.

Na tom nezáleží, pomyslel si Tkett. Stejně proti tomu musíme bojovat, nebo nikdy nebudeme dost silní a moudří, abychom buyurský vtíp pochopili. A rozhodně bychom jim ho nedokázali vrátit. Ne, pokud budou v zemi Oz ovládat všechny skryté páky.

Na chvíli na ně padlo zoufalství. Nikdo nepromluvil, ale v oceánu se rozplývalo sonarové cvakání všech tří. Odražené ozvěny tlumočily rozsudek moře nad jejich plány.

Nemáte šanci. Ale hodně štěstí.

Zadumané ticho nakonec prolomila malá Chissis. Celou hodinu vymýšlela filosofickou báseň v trináru.

Svým způsobem tak prohlásila, že se chystá znovu pustit do křížku s rozumem.

Zároveň ale báseň vyjadřovala její přesvědčení. Ukázalo se totiž, že má ještě jiný důvod, proč se postavit Buyurům.

Tkett a Pípoe ho nevyslovili, i když ho jistě také cítili.

- * Jasný rozum, světlo denní,
- * stejně jako mlhy snění
- * skýtají porozumění
- * poklad, který moudrost cení.
- * První dává pravou znalost
- * sílu konat velké divy.
- * Ale druhý (stejně nutný!)
- * kojí duši, žene srdce.
- * K čemu jsou nám klamná kouzla?
- * Falší zesnované triky?
- * Bůh a Infí světu dali
- * samý zázrak... tak v něm žijme!

Pípoe uznale vzdychla.

"Sama bych to neřekla líp. K čertu s těmi ropuchami! Budeme čarovat vlastní magii."

Než uviděli pobřeží a uslyšeli v dálce švitoření delfinů, slunce už za nimi skoro zapadlo a síly jim pomalu docházely. Přesto všichni přidali a zpráva rozrazila jijoskou sametovou hladinu.

Přes svědectví smyslů a logiky měli dojem, že je ještě ráno.

Doslov

Málokdy píšu dvě knihy z vesmíru za sebou. Příběhy se dají umístit do spousty jiných prostředí a já rád píšu i "dospělejší" romány ze Země blízké budoucnosti. Série Pozvednutí, zasazená do širého vesmíru a vzdálenějšího času, mě ale svým úspěchem donutila napsat celou trilogii - Útes jasu, Na břehu věčnosti a Rozpětí nebes. Spolu s třemi staršími romány - Slunečním poutníkem, Hvězdným přílivem a Válkou o pozvednutí - tak tvoří soubor dobrodružných příběhů v hrdém duchu space oper... s příměsí několika netradičních nápadů.

Na jedné úrovni se ve jmenovaných knihách zabývám morálními, vědeckými a emocionálními dopady "pozvednutí" - genetické změny zvířat za účelem jejich zapojení do civilizace na úrovni lidského intelektu. Tento nápad už přede mnou využili mnozí autoři (např. H. G. Wells, Pierre Boulle, Mary Shelleyová a Cordwainer Smith), ale všichni vycházeli z předpokladu, že proces někdo zneužije a šílený vědec z rozumných zvířat udělá otroky.

Takový výsledek samozřejmě není nemožný (ani žádoucí). Byly to dobré příběhy s jasným mravním poselstvím. Tato cesta je ale příliš prošlapaná, zkusil jsem to tedy jinak. Co když jednoho dne začneme předělávat vyšší zvířata - a já věřím, že se to stane - na základě morálky moderní liberální společnosti? Plní přehnané snášenlivosti a pocitu viny, nezabili bychom je spíš přílišnou laskavostí? Co je důležitější: nové druhy rozumných bytostí by čelily skutečným

problémům, i kdybychom se o ně dobře starali. Zvykali by si těžko. Člověk si nemusí hned představovat otroctví, aby je dokázal politovat.

Když jsem přemýšlel o pojmu pozvednutí, napadlo mě, jak samozřejmý musí připadat mimozemšťanům, kteří už celé věky putují vesmírem a každou chvíli narazí na živočišný druh na prahu inteligence. Jistě mu s posledním krokem pomohou a nové generace hvězdných poutníků budou v jejich díle pokračovat. Představa výsledné galaktické kultury mě uchvátila. Teď si představte, že mladý klan pozemšťanů - lidí, delfinů a šimpanzů - narazí právě na takovou ohromnou civilizaci. Jak by se s nováčky zacházelo? A jak bychom reagovali my, povýšení lidé?

Až příliš mnoho sci-fi příběhů počítá s nepochopitelně nevyváženým stavem, díky němuž se lidé ke hvězdám dostanou v pravém okamžiku, aby narazili na mimozemšťany stejně vyvinuté, tedy zajímavé spojence či nepřátele. Běžná bude daleko spíše rovnováha zákona a možná smrti. Třeba jsme Prvním druhem, jak jej popisují ve své povídce "Křišťálové sféry", třeba velice mladým, jako v knihách o pozvednutí. V každém případě je však velice nepravděpodobné, že bychom narazili na sobě rovné mimozemšťany.

Druhým tématem série je ekologie. To, co provádíme s naší planetou, mě naplňuje obavou, že v galaxii už podobně dopadly tisíce světů. Běžný hrdinný průkopník v science fiction volá: "Zalidníme vesmír!" Divoká hranice je silný symbol, ale bezmyšlenkovitá rozpínavost dokáže zničit celou planetu za pár let. Pokud se něco podobného už několikrát stalo, není divu, že naši vědci slyší z vesmíru tak málo cizích hlasů. Zabránit tomu může dohled nad kolonisty, který je donutí přemýšlet v dlouhodobější perspektivě. Vesmír pozvednutí ukazuje jeden způsob, jak by to šlo provést. I když je galaktické vedení nevypočitatelné a někdy pěkně hnusné, snaží se chránit planety, ekotopy a možnosti rozvoje nového rozumného života. Výsledkem je hlučný, rozhádaný vesmír, ale daleko různorodější, než byl pod jinou vládou.

Největší zábava samozřejmě byla přemýšlet jako neodelfini nebo novošimpanzi. Pojem pozvednutí dělá z takového psaní tvrdou rozvíčku. Pokud pozvednuté postavy působí příliš lidsky, je to samozřejmě výsledek společného původu a kultury. Z pevné půdy lidství jsem se ale vypravoval dál, naslouchal starším instinktům primátů a kytovců, jak vznešeným, tak trapným - podobně občas moderní lidi trápí lidoopí původ. Zvláště u neodelfinů jsem se snažil spojit nejnovější vědecké poznatky a modely s vlastní představou jejich "kulturního" a citového života.

Jako každá správná historka se samozřejmě i příběh pozvednutí zabývá otázkou dobra, zla a šedé zóny mezi nimi. Jejím nepříjemným projevem, arogantním, ale velice rozšířeným, je například přesvědčení, že slova jsou důležitější než činy,

Po staletí trvá střet lidí přesvědčených, že myšlenky jsou samy o sobě nebezpečné nebo jedovaté, a těch, kdo tvrdí, že můžeme děti vychovávat ve svéprávné dospělosti, kteří dokáží každý nápad kriticky posoudit. Ještě dnes jsou na všech stranách politického spektra jedinci přesvědčení o tom, že nějaká elita (ať nalevo nebo napravo) by měla chránit masy před nebezpečnými pojmy a dojmy. Tito lidé často tvrdí, že "myslet si něco je to samé jako to dělat".

Do stejného proudu patří znovuzrození "magie" v literatuře fantasy. Kouzelní hrdinové jsou skoro vždy lepší, silnější a mocnější než ostatní - ne proto, že se o své postavení zasloužili prací, schopnostmi či inteligencí, ale díky jakýmsi vnitřním mystickým silám, jež je staví nad obyčejné smrtelníky. V těchto společnostech je moc buď zděděná nebo zakotvená v obrovském egu nadčlověka, který přizpůsobuje přírodu své vůli. Spolupráce zručných profesionálů, z níž vzešly právě zázraky vědy a svobody v tomto století, je zapomenuta nebo vytěsněna. Vládci kouzelných slov jsou zpodobeni jako lepší lidé než obyčejní řemeslníci, zvláště když se jedná o tajná slova, všemocná a (samozřejmě) pečlivě uchovávaná mimo dosah obyčejných poddaných. Tento druh literatury odmítá rovnostářský náboj západní civilizace a vrací se k starší tradici, jež vychvalovala a omlouvala vládce všech ostatních kultur.

V povídce Pokušení - odbočce z děje románu Na prahu věčnosti - se setkáváme právě s touto překonanou škodlivou představou, že přání může být otcem skutečnosti. Jak dokáží postavy delfinů, spojit umění a vědu je možné. Dokážeme zkombinovat i upřímnost s výbušným sebevyjádřením. Nejsme omezení.

Lidé, kteří žili v přesvědčení, že rozhoduje jen to, kolik dalších dokáží obrátit na svou víru, už napáchali příliš mnoho škod.

Všechno není subjektivní. Na skutečnosti také záleží. Záleží na pravdě. To slovo má stále svůj význam.

David Brin

přeložil Robert Tschorn